47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 662 Կ. ՊՈԼԻՍ ՅՈՒՆԻՍ 30/13 ՅՈՒԼԻՍ 1903 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 18 ՐԷՊԻԼ ԱԽԷՐ 1321 — 30 ՀԱԶԻՐԱՆ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԻԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պողը Ալի Մասատեի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس فریه
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԵԱՆՔԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

5 Յլս., (Ը. Ե.) 1903

Երեք օր առաջ ահռելի դողով սպասուած Մօթօ արշաւն ալ — զոր վերջերս Մօթօ Տըրպի կը կոչէին — տեղի ունեցաւ և շնորհիւ եղած զգուշութեանց՝ ասիճան մը անվտանգ անցաւ։

Ամերիկացիները և անգլիացիները չատ դժբախտ էին, մանաւանդ առաջինները, որ գծին առաջին չորսանը իսկ չըրած՝ երեքեն մէկ մրցումէն ետ քաշուիլ պարտաւորուեցան կամ մեքենայի խանգարում մը ունենալով և կամ արկածով մը։ Իսկ Անգլիացիները նոյնքան անբաղդ էին, Մր. Էճ, որ քաջ մօթորիսթ մըն է և անցած տարուան միևնոյն մրցման չահողն էր, երեք անգամ անիւներուն լաստիկը պատռելուն համար չատ ժամանակ կորսնցուց, սակայն առանց յուսահատելու շարունակեց և հինգերորդ եկաւ։

Մր. Ճէրէմի, երկրորդ Անգլիացին մեքենան երկու կոր եղաւ, նաև իր վրին ոսկորը, խեղճ մարդը երեք եարտա հեռուէն վերցուցին։ Իսկ երրորդ Անգլիացին ճամբան սխալեցաւ և ինքզինքը երկաթէ ցանցի մը մէջ գտաւ։

Առաջին և միակ մրցանակը չահեցաւ Էէր Ճինացի, գերմանական Մերսեդես կառքով մը, որ 370½ մղոնը լմնցուցած էր 6 ժամ 39 վայրկեանէն։ Գոնթ ոը Նայֆ ֆրանսացին երկու վայրկեան վերջը հասաւ, երրորդը և չորրորդը նորէն ֆրանսացիներ էին։

* * *

Քանի մը օր առաջ Մանզումէ Մր. Լուիս անունով վաճառականի մը նրկամամբ բան մը հրատարակած էր իր քաղաքականի բաժնին մէջ, այս մարդը բանարկուած էր օրինազանցութեան պատճառով. խնդիրը սա է։ Մր. ճոն Լուիս ԼՈՆՏՈՆԻ Օճսթորք Սթրիթի հանրածանօթ draper (չուխաճի), որ Բեսայի «Օլիոն»ին պէս վաճառատուն մը ունի, զայն ընդարձակել ուզելով Հօղ Սթրիթի մէջ երկու տուներ վաճառեց։ Ասիկա թաղապետութեան օրէնքին հակառակ ըլլալուն, դատարանի կրնակի վճիռներով պահանջուեցաւ որ այդ նորաշէն խանութները իրենց առջի ձևերուն տունի վերածուին։ Մր. Ճոն Լուիս հակառակեցաւ, որովհետև վերջին ծայր յամառ էր, — ինչպէս ամէն Անգլիացի, — բացարձակապէս մերժեց վճիռը, ուստի իր օրինաց սատտոր Պրիքսթընի բանը դրուեցաւ, ուր կը գտնուի մինչև այսօր, և իմացածս նայելով, կ'ըսէ թէ ինքը կը նախնտրէ բանին մէջ մնալով քան թէ տեղի տալ։

Մր. Ճոն Լուիս 69 տարու ծերունի մըն է։

* * *

Մօթօ Տըրպիէն վերջը նախագահ Լուպէի այցելութիւնն է որ ամենուն խօսակցութեան առարկայ եղած է։ Տեղւոյս ֆրանսական գաղթականութեան բերանը վրայ չի դար կոր, միշտ կը խօսին ու խօսին թէ ինչ պիտի ընեն եթէ «բարի հայր Լուպէ» Լոնտոն հասնի։ Իսկ տեղացիները իրենց բարի սովորութեան համեմատ, խեղճ մարդուն անունը չարդ ու կտոր ըրած են և զինքը նախագահ «Լուպիթ» կը կոչեն։ Երէկ մթագերնուդ պէտք չէ որ անցուցնէք իրենց սիալը ուղղել, ասիկա բոլորովին անշնարին բան մըն է, վասն զի ասոնց ինքնահաւանութիւնը առածի կարգ անցած է։

Երէկ, կէս օրէն վերջը, Օքսֆորտ Սթրիթի երկայնութեանը պտոյտ մը ըրի, որ Բարիզ Ռիվոլի փողոցին և կամ Պոլսոյ Բեբայի մեծ-փողոցին դիրքը ունի, գրեթէ ամէն խանութ, պանդոկ զարդարած են եռագոյն դրօշներով։ Զարմանալի զուգադիպութեամբ մը երկու կառավարութեանց ազգային գոյները միևնոյն ըլլալուն մասնաւոր դիւրութիւն մը կայ։

Թէ երևքարական և թէ ասուեղէն զարդարանքները պատրաստ են, միմիայն բնական ծաղիկներով զարդարանքը մնացած է որ վաղը առաւօտ պիտի սկըսին, իսկ յիշատակութեան ամէն արժանի կէտը Օքսֆորտ Սըրքըսը պիտի ըլլայ «Սըրքըս»ը, որ մեր Պոլսոյ գլխացած «Տէրթ եօլ աղը»ն է, — որ ամենահարուստ փողոցները իրարու կը կցէ։ Հոս ահագին իրական ծաղիկներով պսակ մը պիտի կանգնեն գեղեցիկ հինգ եարտա բարձրութեամբ. այդ պսակը միևնոյն գոյնով ծաղիկներով միացուած պիտի ըլլայ Սըրքըսի շուրջը դանուող չէնքերուն։ Շիտակը չատ չքեղ ու փառաւոր տեսարան մը։ Այս ծաղիկներուն մէջ հաղարաւոր երևքարական եռագոյն լոյսեր պիտի վառին, անանկ որ գիշերուան երեւոյթը ցորեկներն չատ պայծառ ու փողփողուն պիտի ըլլայ։

Անհատական հաստատութիւններէ զատ, թաղապետութիւնն ալ ահագին գումարներ քուէարկած է՝ փողոցին երկու կողմերը կամանչեղէններով ու ծաղիկներով պճնելու համար։ Հաղարաւոր գործաւորներ պատրաստ են և երկուշաբթիի կ'սպասեն, որպէս զի գործի սկսին։

Գործաւորներուն չատը ֆրանսացի են, մասնաւորաբար Բարիզէ բերուած։

Ես այս օրինակ պատրաստութիւններ միայն 1887ին տեսայ, երբ հանդուցեալ Վիքտորիա թագուհին 60ամեակը կը տօնէին։

Ազգի խարութիւն չկայ. ամէն ոք օրինաւոր ընդունելութիւն մը ընելու կը պատրաստուի կոր։

Ֆրանսական դեսպանատունը նմանապէս փառաւոր կերպով զարդարուած է։

Ալարդոթի պուսականոցէն 10,000 յաւելուածական զինուորներ բերուած են որ Բիճընթց լարքի մէջ վրանկերու տակ կը բնակին։ 4,000 ոստիկաններ ժողովուրդին ապահովութեանը պիտի հսկեն։

Երեքշաբթի գիշերուան, օդերային մէջ տրուելք ներկայացումը որոշուած է, յայտագիրը երեք մասերէ պիտի բաղկանայ, Ա. Վէրտիի Ռիկոլեթթօին առաջին արարը իտալերէն լեզուաւ. Բ. Պիչէթի Գաւմենին երկրորդ արարը, ֆրանսերէն, և Գ. Կունօի Ռօմեո եւ Ժիւլիէթին երկրորդ արարը նոյնպէս ֆրանսերէն։ Ուրիշ կարգ մը նշանաւոր երգիչ-դերասաններու հետ կը դանուին նաև Տիկին Մէլպոս և Օր. Դալվէ։

Իսկ այս ներկայացման հանդիսատես ըլլալու բաղդը մեզ, սովորական մահկանացուներուս վիճակուած չէ, քանի որ ողորդակն 15 ղրուշնոյ վերնատունը (բաստի) մէկ կինէի (21 շիլին) բարձրացուած էին և երկու շահադէտ տուներ բոլոր տոմսակները գնած էին՝ որոնք հիմակ երկուքէն մինչև հինգ ոսկիի ծախելու վրայ են, և իմացածնուս նայելով պատրաստ գնողներ ալ կը դտնան։

* * *

Այս անգամ կրկին պիտի դրեմ Մր. Բի Տպլիուի ներկայ կացութեան վրայ(*)։ Մանաւանդ էս մը որ թերթին խմբագիրներէն է և ինքնաւար ալ պիտի ըլլայ, ինծի հետեւեալ տեղեկութիւնները տուաւ որ տակաւին հրատարակուած չէ։

Մր. Բի Տպլիու մեծ կողով մը լեցուն նամակներ ու լուսանկարներ ունի գնելիք, քանի որ հաղարաւորներ մրցումին մասնակցած են։ Օրիորդ մը իր նկարը և պէտք եղած տեղեկութիւնները տալէ վերջը, «Ցետ զրուութիւն»ին մէջ կ'ըսէ թէ չատ ուրախ պիտի ըլլայ եթէ վիճքը տեսնայ չաբաթ օր մը կէս օրէ յետոյ,...եթէ ճէնթլմէնը հաճի ղրկել ճամբուն ծախքը որ երեք մէճիտի կլորիկ գումարին կը հասնի, և օրիորդը...հասարակ սպասուհի մը ըլլալուն՝ չկրնար այս կարգի ծախքի մը դուռ բանալ։

Ուրիշ մը լուսանկարին հետ միասին կարմիր վարդ մը ղրկած է և չատ կը փափաքի զինքը տեսնալ, յաջորդ օրը որոշ ժամու մը որոշ փողոցի մը անկիւնը, և եթէ ներփակեալ կարմիր վարդը լամբակին վրայ կրելու որ ըլլայ՝ չատ աղէկ նշան մը պիտի ըլլայ զինքը ճանչնալու համար։

Քառասունոց այրի մըն ալ մէջ մտած է, խորհելով թէ Մր. Բի Տըպլիու տարիքոտ մէկն է։

«Երկու զաւակ ունիմ, աղէկ կերակուր եփել գիտեմ և կարծեմ երջանիկ պիտի ըլլանք իրարմով» գրած է։

Երկու օրէն մրցման ժամանակը կը լրանայ և մէկ ամիս վերջը, այս տարբերնակ մրցումին արդիւնքը տեղացիներուն հետ միասին Մանզումէի ընթերցողները պիտի իմանան։

Այս տողերը գրած պահուս, դաղափար մը միտքս ինկաւ և յուսամ որ ինծի պիտի ներուի որ հետեւեալ թելադրութիւնը ընեմ։

Եթէ չեմ սխալիր մեր յարգելի Տէր և Տնօրէնը Յովհաննէս Էֆ. Դայէրեան տակաւին ամուրի է, ինչու մէջտեղ չելլայ՝ իբր մրցանակ Մանզումէի ընթերցողուհիներուն, չիտակը մրցանակ մը որ չահի՛լ ալ կ'արժէ։ Մանզումէ որ միշտ նորութիւններով լեցուն է, այս պարագային նորութեանց գագաթնակէտը հասած պիտի ըլլայ ապահովաբար։ Հիմա ազատ էք առարկելու թէ տարօրինակութիւնները մինակ Ամերիկայէն չէ՞ որ կուգան։

Անգլիական ասացուածք մը կ'ըսէ «Տիպար գործի մարդ մը տիպար ամուսին մը կրնայ ըլլալ» և վստահ եմ, Մանզումէի ընթերցողուհիները որքան ալ որ դժուարահաճ ըլլան, Դայէրեան էֆէնտի պիտի կրնայ անոնց հաճելի ըլլալ եթէ...Հայ օրիորդները կարենան հաճելի ըլլալ իրեն։

That is the question ?....

ՍԲՈՐԹՕՄԷՆ

Ս. Խ. — Շնորհակալ ենք Լոնտոնի մեր մեծայարգ թղթակիցէն, այս սիրուն թելադրութեանը համար։ Առայժմ ա՛յնպիսի անքակելի կապով մը միացած ենք Մանզումէի, որ չի ներեր ուրիշի հետ բաժնել մեր սէրը, համակրութիւնն ու անձնուիրութիւնը։ Անշուշտ պիտի գայ օր մը որ երանութիւնը պիտի ունենանք վայելելու ընտանեկան այն քաղցր կեանքը ու միութիւնը որուն ամէնէն աւելի պէտք ունին լրագրական ասպարէզի մէջ ոգի է բուին աշխատողներ։

Ե. Ֆ. Դ.

ԳԻՏՈՒԱԿԱՆ

ԱՆԹԵԼ, ՀԵՌԱԳՐԻՆ ՍԿԶԲՈՒՆԲՆԵՐԸ ԵՒ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Բիզայի Համալսարանին Անէլլո Պաթելլի բնագիտութեան համաւարար բրոֆէսորը, 1903 «Թրիպունա» լրագրին 51 թիւին մէջ, անթել հեռագիրը հետեւեալ օրինակներով պարզաբանելու կը բացատրէ, առանց խղճահարելու բառերու ճշդութեան։

Եթէ աւազանի մը մէջ նետենք քար մը, կը տեսնենք անմիջապէս որ քարին հարուածը ջրին մակերեսին վրայ վէճ-վէճ տուած ալիքներ կը բերէ, և կամ ալիքներ, որոնք միաձեւ շուրջանակի կը տարածուին։ Դարձեալ եթէ երաժշտական լար մը և կամ զանգակ մը հնչեցնենք, օդին հարուածը մթնոլորտին մէջ կը տարածուի համակեդրոն ալիքներով, որոնք ետքը մեր ականջին հասնելով՝ լսելու զգացումը յառաջ կը բերեն։

Միևնոյն կերպով կը տարածուին նաև եթերական աշխարհի մէջ ծագած ցնցումները և յուզմունքները։ Շատ մը երեւոյթներ, ի մասնաւորի լուսոյ և ջերմութեան, ի հարկէ ընդունել տուին բնագէտներու նուրբ նիւթի մը գոյութիւնը, որ չկրնար յայտնուիլ ուղղակի մեր զգացումներով և ոչ ալ մեր գործիներով, և որ կը լեցնէ բոլոր մոլորակային անդրին միջոցները և անմարմնային մարմինները կազմող ամենափոքր մասերուն մէջ։

Ըստ այսմ երբ կը յաջողի ո՛և է միջոցի մէջ յառաջ բերել թրթռումներ (գնականաբար աւելի արագները հնչուն մարմիններէ) տիեզերական եթերը հեռուն կը փոխադրէ զանոնք, ինչպէս օդը կը փոխադրէ ձայնը։

Լուսաւոր մարմին մը, օրինակի համար, ուրիշ բան չէ եթէ ոչ արագ թրթռիչ մը։ Եթէ ձայնը մեզ կը հասնի, որ լոյսի առատ ցոլքերուն տակ դիմիթիչ երեւոյթ մը առած էր պարզապէս։ Ներկայացումը չէր սկսած դեռ, բամբ ու կուռ երաժշտանումը մը կը թնդացնէր ամբողջ սրահը, ուր երկու սեռէ հաղարաւոր ղրօսաշէրներ աչխարհի ամէնէն տարօրինակ, ամէնէն ալանդակ և ամէնէն լպիրշ երեւոյթները կը պարզէին, առանց խորհելու ամօթի ու խղճելու վրայ։ Թատերաբեմին առջև պայծառ ձեւով զետեղուած էին անագին քանակութեամբ այլ և այլ դասակարգէ սիմուներ, նստարաններ, թիկնաթոռներ, որոնք գրաւուած էին ամբողջութեամբ երկսեռ ղրօսաշէրներէ։

Թատերարանը չրջապատուած էր աջէն ու ձախէն լայնօրէն բացուած ճեմելիքէ մը, ուր հարիւրաւոր զոյգեր անդադար կ'երթեւեկէին խօսելով, խնդալով ու կատակաբանելով։ Կի՛ն, կի՛ն, կի՛ն, ամբողջ կիներով լեցուած էր թատրոնը, որոնց ամէնքն ալ իրենց վերջին ծայր խնամուած արդուզարդին և նուրբ ու թափանցիկ հագուստներուն տակ եթերական ոգիներ կը թուէին, ամէն վայրկեան թռչելու պատրաստ։

Հանքատէրը պահ մը սահմանեցաւ կիներու այս անապատ հեղեղին առջև ու թարգմանին դառնալով,

—Աս ի՞նչ սքանչելի տեղ է եղեր, միւսիւ Շաւարշ, ըսաւ, աս ո՞րչափ կին, ամէնքն ալ երիտասարդ, ամէնքն ալ գեղեցիկ. մարդ դրախտի մէջ կը կարծէ ինքզինք։

—Բարիզի գեղեցիկ կիներուն ամէնքն ալ հոս ժամանակ կ'անցընեն գիշերները, պատասխանեց Շաւարշ։

Անոնց այս խօսակցութեան պահուն, խռովիչ աչքերով Ֆրանսուհի մը անոնց մօտենալով,

—Պարոնը ինծի ծանօթ կը թուի, ըսաւ, հանքատէրին ակնարկելով, արդեօք չե՞մ սխալիր։

Շաւարշ թեթև ժպիտով մը թարգմանեց կնոջ ըսածներ, որուն չկրնալով անդրադառնալ Շարամով՝ պահ մը մտածելէ ետք,

—Արդեօք օրիորդը Պաքուեկա՞ծ է, հարցուց, կարելի է հոն տեսնուած ըլլալու ենք։

Շաւարշ գիտէր որ ինքնամատոյց կնոջ այս հարցումը խաբերայական պատրուակ մ'էր իրենց հետ խօսքի սկսելու և արտաքին երեւոյթէն տգէտ հարուստ կարծուած հանքատէրէն քիթէն բռնելու, բայց քանի որ իր նպատակն ալ Շարամովը մոլորեցնել մղել էր, առանց բան մը յայտնելու անոր, առիթ տուաւ որ կինը աւելի մտերմանայ ու խօսակցի հետը։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 172

ԿԱՅՈՍ ՀԱՆԳՈՅՑ Մը

Ալ Ֆ Ֆ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Բ.

Շաւարշ նպատակին մօտեցած կը նկատէր այլեւս ինքզինքը, հաշիւներուն մէջ սխալած չէր. հանքատէրը ձեւքն էր՝ զոր թէև չէր գիտեր թէ՝ ինչ միջոցներով պիտի գործածէ, բայց ամէն պարագայի մէջ պիտի կրնար զայն ուզած կողմը դարձնել։ Տիկինին կասկածը չարթնցնելու համար սակայն, որուշեց չարունակել իր սրբակեացի ընթացքը երկու ամսամիներուն հանդէպ. նոյնիսկ Շարամովի դէմ ալ դեռ պատուաւորութիւն կը ծախէր որ այսպէսով աւելի եւս պիտի կրնար ազդել անոր վրայ։

Իսկ հանքատէրը Շաւարշի նկարագրութիւններէն գրգռուած՝ առիթը կը փնտռէր ժամ առաջ վայելելու այն հեշտանքները՝ որոնք գեղանի Ֆրանսուհիներու կողմէ, կը մատուցուէին Բարիզի զրօսարաններուն մէջ։ Վատչուէր մարդը առանց նկատողութեան առնելու իր առաջացած տարիքը ու տիպար տգեղութիւնը և առանց բաղդատութեան դնելու ինքզինքը իր գեղանի ու մանկամարդ ամուսնոյն հետ առիթներ կը փնտռէր կինը խաբելով, անկէ գաղտուկ դուրսը զբօսնելու համար։ Իրաւ է որ Թարգմանին առջև ստորնանալու և անոր գիտակցութեամբը կինը խաբելու չպի անմիտ չէր Մելինէի հայրը. բայց ի՞նչ օգուտ որ հեշտամոլութիւնը բուռն էր իր մէջ և հարբստութեան ոյժը տրամաբանութեան յաղթել ալ կը մղէր զինք ամէն նկատում ունենալու։ Ինքզինքը ամէն նկատումներէ զատ կը դնէր, կամայ ակամայ ստիպուած էր ստորնանալու Շաւարշի առջև, քանի որ անոր ընկերակցութեան դրը պիտի երթար։ Պաքուի մէջ իսկ երազած Բարիզի զբօսավայրերը։

Պուլվար տէ Ղիթալիին հաստատուելէ ետք, ամէն կիրակեան հաճելի ժամանցներ ունէին ու. առանց դուրս ելլելու իսկ՝ Տիկինը իր յարկաբաժնին պատշգամէն կրնար դիտել Բարիզի ամէնէն ճոխ ու վա՛ռ ռեստուն կեանքը, որ կը ցուցադրուէր Պուլվարին վրայ՝ օրուան ամէն ժամերուն։ Հետեւաբար պատճառ չունէր առանձնութենէ դանդատելու, այսու ամենայնիւ երկու ամսուսիններ ամէն օր պտոյտի կ'ելնէին մինչև Պուլոնեի անտառները և Շաւարշի առաջնորդութեամբ հետզհետէ կ'ուցեւէին Բարիզի ամէնէն նշանաւոր վայրերը, ինչպէս Նոթր Տամի ու Մատլէնի մայր եկեղեցիները, Բանթէոնը, Լուվրի և Լուքսէնպուրկի թանգարանները, Վէրսայլի պալատը, Կենդանաբանական պարտէզը, եւն. եւն.։ Թատրոնը մինակ կը պակէր իրենց, ուր Բարիզի կեանքին ընտանենալէ ետք միայն պիտի երթային, քանի որ բացարձակապէս տգէտ էին ֆրանսերէնի և բան մը պիտի չհասկնային ներկայացումներէն։ Տան տիրուհիին հրամանով Շաւարշ գաղիերէնի դաս կուտար երկու ամուսիններուն, որոնք այս կարճ ժամանակամիջոցին մէջ ամէնէն անհրաժեշտ բառերը յաղղած էին սովրիլ, թէև ծաղրելի արտասանութեամբ։ Տիկինը մանաւանդ, որ բնականաբար իր գեղեցկութիւնն ու հարստութիւնը կը փափաքէր վայելուչ կերպով ցուցադրել Բարիզի մէջ, մեծ ճիգ կը թափէր կարելի եղածին չափ շուտ ընտելանալու ֆրանսերէնի։

Տիկին Շարամով մէկ-երկու օր թեթև անհանգստութեան մը ենթարկուեցաւ. ասիկա ոչնուազ առիթ էր հանքատէրին համար, որ գուրգուրոտ ձեւով մը ամուսնոյն ներկայանալով,

—Առողջութեանդ պէտք է ուշադրութիւն ընես Տիկին, ըսաւ, հոս մեր ծննդավայրը չէ, մենք այս տեղի ոչ օդին վարժ ենք և ոչ ալ ջուրին, հետեւաբար զգուշութիւն ընելու ենք որ ամենաթեթեւ բանէ մը ծանր հետեւանք չելլայ, գոնէ շաբաթ մը պէտք չէ որ դուրս ելլանք։

Վրացուհին առանց բանէ մը կասկածելու, հաւանութիւն տուաւ ամուսնոյն որոշումին, ու նոյն օրը դուրս չելան երկուքն ալ։ Հետեւեալ գիշեր ստիպողական պարագայ մը պատուակ բռնելով, Շարամով ու Շաւարշ մենակացան ուղղակի Ֆոլի Պէրժէրի թատրոնզբօսավայրը, որուն այնպէս անձկանօք կարօտը կը քաշէր, տարէց անառակը։ Թատրոնին դուռնէն իսկ խել հմայքի մը ենթարկուեցաւ հանքատէրը, որ հոն վխտացող հաղարաւոր կիներու խուռներամ բազմութիւնը տեսնալով հիացքնչ մնաց։ Շաւարշ սակայն կուահելով հանդերձ իր սիրոյնը զգացումները. քնաւ ակնարկութիւն չընաւ կիներուն նկատմամբ և հանքատէրին թեւը մտած ներս առաջնորդեց զայն թատերարանը։

—Աս ի՞նչ սքանչելի տեղ է եղեր, միւսիւ Շաւարշ, ըսաւ, աս ո՞րչափ կին, ամէնքն ալ երիտասարդ, ամէնքն ալ գեղեցիկ. մարդ դրախտի մէջ կը կարծէ ինքզինք։

—Բարիզի գեղեցիկ կիներուն ամէնքն ալ հոս ժամանակ կ'անցընեն գիշերները, պատասխանեց Շաւարշ։

Անոնց այս խօսակցութեան պահուն, խռովիչ աչքերով Ֆրանսուհի մը անոնց մօտենալով,

—Պարոնը ինծի ծանօթ կը թուի, ըսաւ, հանքատէրին ակնարկելով, արդեօք չե՞մ սխալիր։

Շաւարշ թեթև ժպիտով մը թարգմանեց կնոջ ըսածներ, որուն չկրնալով անդրադառնալ Շարամով՝ պահ մը մտածելէ ետք,

—Արդեօք օրիորդը Պաքուեկա՞ծ է, հարցուց, կարելի է հոն տեսնուած ըլլալու ենք։

Շաւարշ գիտէր որ ինքնամատոյց կնոջ այս հարցումը խաբերայական պատրուակ մ'էր իրենց հետ խօսքի սկսելու և արտաքին երեւոյթէն տգէտ հարուստ կարծուած հանքատէրէն քիթէն բռնելու, բայց քանի որ իր նպատակն ալ Շարամովը մոլորեցնել մղել էր, առանց բան մը յայտնելու անոր, առիթ տուաւ որ կինը աւելի մտերմանայ ու խօսակցի հետը։

(Շարունակելի)

նել, օդին մէջ յառաջ բերած ալիքներուն ձեւքովն է, որոնք կը տարածուին շրջակայ միջոցին մէջ։ Միւնոյն կերպով ջերմ մարմինները իրենց ջերմութիւնը կը փոխադրեն, այսինքն ալիքներու միջոցաւ եթերական աշխարհը թափանցելով։ Նոյն դէպքն է ելեկտրականութեան մէջ ալ։ Մանօթ է արդէն որ ելեկտրական կայծը երբ կը ծագի երկու մարմիններու մէջ, առաջինէն երկրորդին անցնելու պարզ և արագ անցքով մը միայն տեղորուած չէ, այլ շատ անգամ բազմաթիւ և փոխադարձ անցքերով։

Աւելի եւս բացայայտենք.— Ա և Բ կէտերուն մէջ ելեկտրական շարժումը կրնայ այնպիսի պայմաններու մէջ ծագած ըլլալ որ՝ փոխանակ մէկ կէտէն միւսին անցնելու ելեկտրականութեան պարզ հոսանքէն՝ ունենայ նաեւ արագ և համեմատական հոսանքներու շարք մը, որ երթան Ա-էն Բ և Բ-էն Ա, և այս երեւեւելը հետզհետէ արագօրէն չարունակէ։

Արդ այս շարժումները յառաջ կը բերեն օդին մէջ, լուսոյ և ջերմութեան ալեաց նման, ելեկտրական ալիքներ։ Ասոնք արդէն շատոնց ի վեր բնագէտներէն ընդունուած և փորձով ցուցուած են 1887ին գերմանացի Հերց բնագէտէն, որուն ուսումնասիրութիւնները կատարելագործուեցան գլխաւորաբար Պոլօնիոյ հանճարանին Ռիկի բրոֆէսորէն։ Ճիշդ այս բնագէտին աշխատանոցին մէջ Կուլիէլմա Մարգոնին տեսնալով որ ելեկտրական հաղորդիչ մեքենային արտադրած ալիքները հակիրդէմ պատին վրայ կը ապատրուին, անթել հեռագրին գաղափարը յղացաւ, զոր քիչ ետքը Անգլիոյ մէջ գործադրեց հետեւեալ եղանակաւ։

Իբրեւ հաղորդիչ գործածեց Ռիկիի մեքենան, և իբրեւ յայտագիր, յարեց անոր ապակեայ պզտի խողովակ մը լի խարտոցի մնացուկ փոշիով, զոր ԼօմՃէ անգլիայի բնագէտը քիչ առաջ գործածած էր նշանակելու համար պզտի միջոցի մէջ ստացուած ելեկտրական տպաւորումները, որուն վրայ աւելցուց նաեւ ընդունող Մօրսէ մեքենային խողովակը, անանկ որ հաղորդիչ մեքենան ամէն անգամ որ հեռուն ելեկտրական կայծ մը արձակէր, վերոյիշեալ խողովակէն կ'անցնէր ելեկտրական հոսանք մը, որ ընդունողին նշանաձեւ մը կուտար։ Պոթէլլի առանց աւելի մանրամասնութեանց մտնելու, սա միայն կ'աւելցնէ թէ, Մարգոնին Բօքօֆին մէկ փորձը յիշելով՝ հաղորդիչ և ընդունող մեքենայից վրայ դեռեւեղ դէմ առ դէմ երկու մետաղայ ձողեր, որոնց կը պարտի այսօր գլխաւորաբար իր անթել հեռագիրը հեռաւոր վայրեր հասցնելու յաջողուածքը, որուն համար բնագէտներէն արդէն նախատեսուած էր թէ երկու բանի միայն կը կարօտէր, ունենալ մեկնման կայանը ելեկտրական զօրաւոր հաղորդիչ մը, և ժամանման կայանը ելեկտրական զգայուն յայտարար մը։ Միւսերկինս օրինակաւ մըն ալ բացատրենք։ Լապտերի մը լոյսը չի հասնիր այն հեռաւորութեան, ուր կը հասնի արեւուն լոյսը աւելի զօրաւոր ըլլալով, և ուր որ լուսանկարի ապակիին վրայ հեռաւորութեան պատճառաւ արեւուն լոյսը անմիջապէս չտպաւորէր առարկայն, արդէն ապատրուած է այն մեր աչքերուն մէջ որոնք ապակիէ աւելի զգայուն են։

Բան այսմ Մարգոնին իր բոլոր ուշադրութիւնը դարձուց վերոյիշեալ երկու կէտերուն։ Մեծցուց նախ կայծ արտադրող ելեկտրական գործին և աւելի բարձրացուց ձողը, որ ալիքներուն գործողութիւնը ուղղելու և անոնց ծիրը ընդարձակելու կրկին պաշտօնը ունի, ինչպէս նաեւ օդին թրթռումները աւելցնելու դերը։ Եւ երկրորդ աւելցուց ընդունող մեքենային զգայնութիւնը։

Հեռաւորութեան դժուարութիւններն ալ յաղթելու համար, որ կ'արգիլէին զինքը անդրովկանեան երկրին հետ հաղորդակցութեան մտնելու, Մարգոնին իր գործեաց վրայ աւելցուց ուրիշ նորութիւններ, որոնց վերջինը եղաւ յարմարցնել ձողին վրայ ելեկտրականութիւնը հեռուն տանող դրութիւն մը, որ կը ձեւացնէր գլխիվար անագին բուրգ մը, գետնէն բաւական բարձր զետեղուած։ Ասանկով օդին թրթռման ատիճանը աւելի եւս կը մեծնայ, ինչ որ չէր հնար ձողով միայն ստանալ։ Բաց ասկէ նշանակելի է, բոլոր այս պատրաստութեան կարգ ու սարքին ընդհանուր համաձայնութիւնը, ուսկից կրնայ առաջ գալ կարի զօրաւոր հաղորդիչ չարժում մը։

Ընդունող մեքենային ալ յարմարցուց աւելի զգայուն յայտարար մը, որուն սկզբունքը գտած է Ռութէրֆօրտ, հիմնած այն այլայլութեան վրայ՝ զոր յառաջ կը բերեն ելեկտրական ալիքները մագնիսացեալ երկաթեղէն կամ ժապաւէնին վրայ։ Մարգոնին կատարելագործեց այս յայտարարը, տալով անոր այնպիսի յատկութիւն մը որ կարող ըլլայ չարունակ մագնիսականութիւն տալ թելին կամ ժապաւէնին։

Գալով այս նոր զիւտին գործածութեան և օգտին, բրօֆէսօր Պաթէլլին կ'ըսէ թէ, անթել հեռագիրը կրնայ մեզի մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանել։ Ասոնց դի կրնանք անով հաղորդակցութեան մտնել այն կղզիներուն հետ, որ դեռ զուրկ են հեռագրական ընդհանուր պարագաներէ, և նաեւ հետ խօսիլ այնպիսի հեռաւորութիւնէ, որ դուցէ չէր հնար ուրիշ ո՛և է կերպով։ Կրնանք նաեւ ուսիլի շատ հեռաղբատուններ ունենալ և աւելի ժան հեռագիրներ զրկել։

Ուստի կրնանք ՀՈՐՇԱՒՈՐԵԼ Ժապաւէնայ, իր զաւակը Մարգոնին, որ իրեն համար նոր դարուն հետ նոր պարծանք մը ծաղեցաւ, և զոր կրնայ Կալիլէոսներու, Բրիխթոփոր Բօլմգրօսներու և Աղեքսանդր Վոլթաներու կարգը դասել։

ՆՕՏԱՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ

Մ. ԼՈՒՊԷ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴԻՒԹԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

Ֆրանսայի նախագահին մտքին մէջ անմոռանալի պիտի մնայ իր ընդունելութիւնը Լոնտոնի Բաղաքապետարանին մէջ, հնադարեան տարազներու, աւանդական չքեղութիւններու ա՛յդ մէկ հատիկ պահարանին մէջ։ Լոնտոնեան հանդէսներու իլուն եղաւ Կիլտնլի մէջ կատարուած ընդունելութիւնը, որուն տարօրինակ կողմերը արտասանուած քանախօսութիւնները չէին աւելի որքան պարզուած տեսարանը, ցուցադրուած միջնադարեան համազգեստները Բաղաքապետարանին Մատենադարանի անհուն սրահին մէջ, որուն պատերը ծածկուած են չորս կողմէն, վերէն վար, նոյն մատենադարանին մասերովը։ Ճառերը ա՛յնքան մեծ կարեւորութիւն չունէին դիտողին համար, որովհետեւ միշտ կարելի է ճառ չլսել կամ լսել, բայց աւանդութիւնները, անդամ մը որ փչին, ա՛լ չեն կարուիր նորէն, և ներկայ եղող Ֆրանսացիները տեսան որ Անգլիացիի մը հարմար ամէնէն մեծ հարնասիրութիւնն է մերթ ընդ մերթ Կիլտնօլ երթալ կաղդուրելու հնասիրութեան ջրդեղը, և այն պատկառելի և ոսկեհոտ անցեալին վերարտադրութիւնէն քաղել աղգային աւանդութիւնը չարունակելու բացորոշ կամքը, սերունդէ սերունդ բծախնդիր խնամքով երկարաձգել։ ԸՐՋՄՈՒԿ և արուեստակեալ կեանքը այն մեռած բաներուն, որոնք անցեալին վկաները են։ Կարելի չէ որ անդամ մը տեսնողը մտնայ զայն, նոյն իսկ պիտի չուզէ նորէն տեսնել, վախնալով թէ երկրորդ տպաւորութիւն մը չունէ առաջինը, որ յիշողութեան մէջ կը մնայ իբրեւ սիրալի արարուած մը պատմական մեծատեսիլ թատերախաղի մը։ Ֆրանսացիք 1789էն ի վեր պարզ մարդիկ եղած են, անդայտացած սովորութիւններու պաշտամունքը անոնց համար զոցուած լմնցած է, ուստի թէ՝ Մ. Լուպէի և թէ իր ընկերներուն այնպէս թուեցաւ թէ Կիլտնօլի մէջ իրենց ապրած երեք ժամերը չլացուցին երազի մը մէջ անցուցին։ Կառքերը հեղհեղ կը հանին բերելով Լորտ Բաղաքապետը՝ Սըր Մարքս Սամուէլ, (Հրեայ), և իր Տիկինը և իր խորհրդականները։ Կառքերուն ետեւէն և առջեւէն կ'երթան սպասեակներ, որոնց տարազը բացարձակապէս կը նմանի ա՛ն տարազին, զոր Ֆրանսացիք կը տեսնին ողիներու պատմութեան պատկերազարդ Հանդէսներուն մէջ. նո՛յն բեղերը՝ նո՛յն հագուստը՝ բոլորը կարեւորուն վրայ ոսկի բանուած, նո՛յն ճերմակ և անագին կեղծամը, որուն երկայն թելերը օձերու պէս իրարու պլլուած են, և կառքերուն առջեւէն կը պուռան, կը կանչեն Միջնաքաղաքին մուտնոտիկները, աւանդական փողահարները, կարմիր հագած, թիւով չորս, որոնց ետեւէն անմիջապէս կուգայ Միջնաքաղաքին մարէշալը, պատկաւելի ձիաւոր մը, որ պաշտօն ունի ուղղելու բովանդակ թափորը։ Կառքերը կը կենան, և անա տասնեհինգերորդ դարը վար կ'իջնէ արտասովոր տարազներով, ցնորային հագուստներով, որոնց մէջ գժուար է որոշել ատիճանաւորները և սպասաւորները։ Տիկիններն միայն բացառութիւն են, անոնք սովորական արդի նոբրաձեւութեամբ հագուած են, իսկ այրերը պարագային համեմատ կը ցուցադրեն այսօրուան համազգեստները եւ հին ժամանակուան տարազները։ Լորտ Բաղաքապետը կ'իջնէ Տիկին Բաղաքապետուհին վերջը, orեան բավղուի սէկ հագուած է. իր քովինը կ'երեւի մականակիր մը, ջրգիսի մարթէ խոշոր գլխանոց մը դրած։ Իրարու ետեւէ երկտասնմեկներով կը հանին կառքերը, եւ մայթին վրայ կը թափին մօտ երկու հարիւր պարոններ՝ տեսակ մը փատաբանական պարեզոտով, բոլորովին կապոյտ. իրենց սրտին վրայ կը կրեն ասեղնագործեալ սիրուն վանիկի մը, մէկ մասը եռագոյն, միւս մասը կարմիր և նարնջագոյն, և Լուպէ առնուելով զարդարուած։ Անոնցմէ տասներկուքը, որոնք Բաղաքապետարանին դիւանապետները են, իրենց պաշտօնին դաւազանը կը կրեն իրենց ձեռքը։ տասներկուքն ճերմակ դաւազան մը, ծայրը պղինձէ փոքրիկ կունդ մը։ ասանկ են Լոնտոնի Բաղաքապետութեան տարբերդականները։ Այս պաշտօնական անձերուն ետեւէն Բաղաքապետարան մտնելու։ Երկայն կամարակապ նրբանցքի մը տակ կարգաւորուած են ձիաւոր թիկնապահներ իրենց կարմիր հագուստներով և ցցունազարդ գդակներով։ Զինուորական բարեւէն վերջ կը մտնեն մատենադարանի սրահը. հոն են Անգլիոյ քաղաքականութեան, ազնուականութեան ջոկերը, և կը սպասեն Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին։ Հիանալի է այդ մատենադարանը։ Երկու կողմին վրայ եօթնական կամարներով, գունաւոր ապակիներով, նստարաններովը և ձեղունոներովը մայր եկեղեցիի մը երեւոյթը ունի. հնչուն և երկարաձիգ ալիքներով ձայնը կ'արձագանգէ հոն։ Ահագին ուղղանկիւն մըն է։ Որը վերեւուած է Լորտ Բաղաքապետին ամբոնը։ Սըր Մարքըս Սամուէլ և Տիկին Բաղաքապետուհին իրենց քայլերը կ'ուղղեն դէպի բարձրանդակը։ բայց մի՛ կարծէք թէ սրահը թափուր է. տեղ ձգելու տեղ չկայ։ Կենդրոնական ճամբուն երկու կողմը, չարուած են հինգ կարգ նստարաններ, որոնց վրայ կան 1200 է աւելի կիներ, մեծանդէս օրուան մը չքեղ արդուզարդերով պճնաարգուած, ամէնքն ալ Լոնտոնի Բաղաքին կողմէ հրաւիրուած են, Բաղաքապետութեան խորհրդականներուն կիները, աղջիկները, քոյրերը, մայրերը են, և կամ ասոնց բարեկամուհիները։ Կէս ժամէ ի վեր հոն նստած են արդէն և կը սպասեն որ ընդունելութիւնը սկսի։ Անոնք կատարելի՛ք դեր չունին, պարզապէս հրաւիրուած են տեսարանը դիտելու, բազմութիւն ձեւացնելու։ Երբ Լորտ Բաղաքապետը և Բաղաքապետուհին իրենց տեղը բռնեցին, ընդունելութիւնը կ'ըսկսի։ Դիւանապետներուն դաւաղանները կ'երթան կուգան և կ'երերան օդին մէջ։ Այցելուները արդէն դրան առջեւ են։ «Մտէ՛ք» կ'աղաղակէ բարեան մը բազմանչուն ձայնով։ Եւ առաջին այր այցելուին, առաջին կին այցելուին, ինչպէս նաեւ անոնցմէ վերջը բոլոր մտնողներուն՝ յիշեալ բարեպանը իրենց անունը կ'ուղէ։ Ճանչցածին պէս, բարձրաձայն կը հռչակէ Լորտ Բաղաքապետին կողմը դառնալով, որ անհուն սրահին միւս ծայրը կը գտնուի։ Բայց աւելին կայ. կէս ճամբան ուրիշ բարեան մը դարձեալ կ'ուզէ դացողին անունը և կը կրկնէ զայն՝ միշտ Լորտ Բաղաքապետին կողմը դարձած, որուն աւելի մօտեցած է հիմա։ Երկու անգամ այսպէս ծանուցուած այցելուները պարտաւոր են անցնիլ հարիւր մէթր միջոցը, որ զիրենք կը բաժնէ Լորտ Բաղաքապետէն, պաշտօնապէս չաւուած ձեւուած դնացքով, մինչ երկու հարիւր կիներու աչքերը զիրենք կը դիտեն ուշադրութեամբ։ Զքրտնիլը մեծ բան է։ Ամէն անգամ որ անուն դրուի, բուն ծափեր կը թնդան, անցնող պարոնին, տիկինին, կամ զոյգին առաւել կամ նուազ ծանօթ դիրքին համեմատ։ Բարապանին ծանուցումներուն վրայ այսպէս Լորտեր, Լորտուհիներ, տիկիններ, օրիորդներ, պարոններ, եպիսկոպոսներ, ոսկեհամուկ համազգեստներով, հնադարեան այլանդակ տարազներով կ'անցնին ու կ'անցնին, և խնարհութիւն ընելէ վերջ իրենց տեղը կը բռնեն Լորտ Բաղաքապետին աջ ու ձախ կողմը։ Այրերը ոտքի վրայ կը մնան, կիները կը նստին, և իրենց կարգին նոր եկողները կը ծափահարեն։ Իրարու ետեւէ կը հանին ծովակալ Սէյմուր, Սըր Բ. Պէնըրմէն, Մր. Օսթին Չէմպրլէն (որ ճիշդ իր հօրը կը նմանի), Լորտ Բոպէրթս (ամէն մարդ ոտք կ'ելնէ, նոյն իսկ Լորտ Բաղաքապետը), յետոյ այսմէ եպիսկոպոսը, ապա վարչապետ Մր. Պալֆուր, որուն խանդաւառ ցոյց կ'ըլլայ սրահին մէջ։

Հիմակ թո՛ղ խօսի Ֆրանսայի թերթաթիղը, որմէ կ'առնենք այս տեղեկութիւնները.—«Սկսայ ինքնիրենս հարցնել թէ արդեօք ես ինչպէս պիտի ընէի, եթէ պարտաւորուած ըլլայի համակերպիլ այդ սովորութեան, և հարիւր մէթր միջոցը կարել այդ երկու հազար զոյգ աչքերուն տակ», ինքնիրենս կ'ըսէի թէ ի՞նչ աղէկ պիտի ըլլայ եթէ Ֆրանսայի մը տեսնէի դռնէ, որ պարտաւորիչ ծանուցումէն վերջ, սկսէր քալել գնանին սահուր կարմիր գորգին վրայ։ Ճիշդ այս պահուս ըսարանը աղաղակեց.— «Մ. Լուի Լէբրին, ոստիկանապետ Բարիզի։» Նախ հետաքրքրութեան փոփոխութիւններ, Մ. Լէբրին թեթեւ ոտքով ճամբայ ելաւ, ժամը երեք քիլոմէթր քալողի արագութեամբ աչքերը նպատակին յառած։ Տասը քայլ առաջին պէս, համակրական իրարանցումը սկսաւ, սասնչելիորդին ծափերը կը թնդային, մինչեւ որ լմնցուց հարիւր մէթրը։ Երեւակայեցէք այդ ճարտար և հոչակաւոր ոստիկանապետին ուրախութիւնը, երբ վերջապէս Լորտ Բաղապետուհին քալիկը երթալով խոնարհեցաւ։ Լորտ Բաղաքապետը անոր ձեռքը սեղմեց ջերմիկ համակրութեամբ։ Մ. Լէբրին անշուշտ չէր յաւակներ արժանանալ Պալֆուրի մը կամ Լորտ Բոպէրթսի մը յարուցած ոգեւորութեան։ Բայց կէս օրը 50 վայրկեան անցած էր։ Ամէն մարդ իր տեղն է։ Բաղաքապետը ոտք կ'ելնէ և Տիկին Սամուէլի, ոսկեհամուկ ֆրաք հագած Մր. Պալֆուրի, և իր խորհրդականներուն ընկերակցութեամբ, դնաց դիմաւորել Մ. Լուպէն։ Ամէն մարդ ասոնց դարձին կը սպասէ։ Ժամը մէկին հինգ անցած, կը լսուի թափորին ձայնը. նախ սրահ կը մտնեն խորհրդականները փողահարներուն՝ ետեւէն. անտեսանելի նուազախումբ մը կը սկսի Մարսէյէզը հնչեցնել։ Ամէն մարդ ոտք կ'ելնէ։ Վերջապէս կ'անցնի Լորտ Բաղաքապետը իր հիւրին առջեւէն։ Մ. Լուպէի թեւը մտած է Տիկին Սամուէլ։ Յետոյ կալլէսի իշխանը, Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Մ. Բանսոն, թագաւորին եղբայր Բոնտոթի դուքսը, Մ. Տէլքասէ և Նախագահին բոլոր պաշտօնական հետեւորդները։ Այս բազմագոյն թափորին մէջ միայն Մ. Լուպէ և Մ. Տէլքասէ սեւ հագուստ կը կրեն։ Հակապակերը հեռաքրքրական էր։ Հանրապետութեան նախագահը ներս մտածին պէս, այրերը, կիները թնդացուցին Կիլտնօլի ընդարձակ կամարները իրենց ծափերով։ Դարերէ ի վեր առաջին անգամն էր որ Անգլիացի ժողովուրդը Լոնտոնի Բաղաքապետարանին մէջ Հանրապետութեան նախագահ մը կ'ընդունէր։ Կը նստին, Մ. Լուպէ կը բազմի գեղեցիկ թիկնաթոռի մը վրայ Լորտ Բաղաքապետին ձախ կողմը։ Խորին լռութեան մէջ կարդացուեցաւ Մ. Լուպէի ուղղեալ Ուղերձը, նախ անգլիերէն։ որ ապա Ֆրանսերէնի թարգմանուեցաւ, որովհետեւ Մ. Լուպէ անգլիերէն բառ մը իսկ չի գիտեր։ Ուղերձը Բաղաքապետին կողմէ յանձնուեցաւ, ոսկի տուփի մը մէջ դրուած, Մ. Լուպէի, որ քանի մը շնորհակալութեան բառեր արտասանեց։ Այս ամէնը գեղեցիկ եկեղեցավայել լռութեան մը մէջ, ա՛յն խայտաբղէտ այլանդակ գոյներով ժողովուրդին առջեւ, դամակներով, գլխանոցներով, պարեգօտներով, փետուրներով, չըղթաներով, թիթեղներով, ամբողջովին խորհրդաւոր ոսկերչութեամբ բեռնաւորուած։ Փոխադարձ ներկայացումներուն կատարուելէն վերջ, կը սկսի երկրորդ արարուածը, կ'ինչնեն հացկերոյթի սրահը։ Հիմա կարգը եկած էր բաժակաճառներուն։ Լորտ Բաղաքապետը խօսք առնելով, ըսաւ.

«Այն վայրկեանէն սկսեալ երբ մեր սիրեցեալ Վեհապետը Ֆրանսա այցելեց, և երկու մեծ դրացի ժողովուրդները ոգեւորող բարեկամութեան թաքուն զգացումները նորոգ գործունէութեան մը մղուեցան արքայական այցելութեան բարեբաստիկ հետեւանօք, անհամբերութեամբ այս առիթին կը սպասէինք, Տէ՛ր Նախագահ, ցոյց տալու համար ձեզի և Ֆրանսայի ժողովուրդին թէ որքան գնահատեցինք մեր Թագաւորին եղած սրտագին ընդունելութիւնը, և ո՛րպիսի մտերմութեամբ կը փոխարինենք այն ընդունելութիւնը թելադրող բարեկամական զգացումները։ Զարմանալի չէ որ Ֆրանսա ընկերային համերաշխութեան սիրով, արդար օրէնքներով, և յառաջդիմութեան փափաքով ոգեւորուած, առատ միջոցներով, աշխատաւոր քնակիչներով ի բնէ օժտուած, Գրականութեան, Դեղարուեստի, Բժշկութեան և Գիտութեան մէջ միշտ կէն չատ վեր հանճարեղ մարդիկ ունենալով, չատած է իր դրացիներուն յարգանքը և համակրութիւնը։ Լոնտոնի միջնաքաղաքին մէջ մենք քանի գիտենք թէ աշխարհի լաւագոյն չաները և քաղաքակրթութեան դատը կրնան առաջնալ մի միայն խաղաղութեան օրհնեալ հետքերուն վրայ։ Լիովին գիտակ ենք թէ Ֆրանսական ազգը այսօր այս մեծ ճշմարտութիւնը աւելի կ'ըմբռնէ քան իր պատմութեան ոեւէ ուրիշ շրջանին մէջ։ Եթէ անցեալին մէջ պաղութիւն տիրած է երբեմն մեր երկու ժողովուրդներուն յարաբերութեան մէջ, հաստատապէս համոզուած ենք թէ ասոր պատճառը թիւրիմացութիւններ էին, բայց հիմակ որ բարեկամաբար իրարու ձեռք սեղմեցինք, հաստատապէս որոշելով այլեւս չթոյլատրել որ դարձեալ պաղութիւն տեղի ունենայ մինթէ աւելորդ կ'ըլլայ յուսալը թէ, իբրեւ արիւնք մեր եղբայրական ոգիներուն, մեր պետական մարդիկը կրնան դանել միջոցներ՝ ի սպառ բառնալու համար զէնքի դիմելու ահաւոր հնարաւորութիւնը երկու ժողովուրդներուն միջեւ, որոնց չահերը ա՛յնքան հաստատեցին։ Եւ որոնց յոյսերը և բաղձանքները նոյն են։ Եմնեղարելով թէ կրնանք ի կատար ածել այս մեծ նպատակը, ոչ կրնայ գուշակել թէ այսպիսի օրինակ մը ինչ մեծ արդիւնքներ կրնայ ունենալ։ Ֆրանսա և Մեծն Բրիտանիա, այս կերպով ըմբռնելով և ցոյց տալով քաղաքակրթութեան դասերը, պիտի օժանդակեն տիեզերական համերաշխութեան, ինչ որ անթառամ փառք մը պիտի ըլլայ իրենց համար, և չա՛ն ընդհանուր աշխարհի համար։ Այս պատմական այցելութեան ազդային կողմէն պահ մը անձնական կողմին անցնելով, կրնամ հաստատել ձեզ, Տէ՛ր Նախագահ թէ ա՛յն Ուղերձը, զոր այսօր ձեզ մատուցանելու պատիւը ունեցանք կը բովանդակէ ամբողջ բրիտանական ազգին ձայնը, որովհետեւ քաջ գիտենք թէ Լոնտոնի Միջնաքաղաքին Արհեստապետութեան կողմէ այսօր ձեզ մատուցուած բարի գալուստն ողջոյնին համամիտ է ամբողջ մեր երկիրը, և պիտի տեսնէիք զայս, եթէ ժամանակ ունենայիք այցելելու ճարտարարուեստի այն մեծամեծ կեդրոնները, որոնց խաղալիկ զարգացումէն կախում ունի մեր ազգին իրական բարօրութիւնը։ Պիտի տեսնէք մեր Բանակը և մեր Նաւատորմը, որովհետեւ սովորութիւնը կը պահանջէ որ բարեկամ ազգերու Պետերուն առջեւ պարզուին անոնք իրենց փոխադարձ այցելութիւնից առթիւ։ Բայց ասոնցմով չէ որ կը կը փափաքինք ազդել ձեր վրայ, այլ կը փափաքինք որ մեր Պետութեան սիրոը եղող Լոնտոնի միջնաքաղաքէն ձեզի հետ Ֆրանսա տանիք սա՛ խորին համոզումը թէ այս ազգը կը փափաքի պահպանել խաղաղութիւնը, և, վաճառականութեան միջոցաւ, առաջացնել աշխարհի բարօրութիւնը։ Մեր Վեհապետին այցելութեան մէջ տեսաք անոր անձնական բաղձանքը նոյն նպատակին հասնելու համար, և ի սրտէ և սիրով բարի գալուստ կը մաղթենք ձեզ, Տէ՛ր Նախագահ, որովհետեւ դիտենք թէ ո՛րքան սիրելի է ձեզ մեր երկու ազգերուն միջեւ մերձեցման յոյսը։ Կը ճանչնանք ձեր կեանքին պարզասիրութիւնը, ձեր կարող դիւանագիտութիւնը, և հայրենասիրական անձնուիրութիւնը ձեր երկրին լաւագոյն չահերուն, և այս պատճառ ուրիշներ ուրախութեամբ կ'օգտուինք ո՛չ միայն մեր յարգանքը յայտնելու ձեր անձնական բարեմասնութեանց մասին, այլ նաեւ ցոյց տալու թէ ո՛րքան կը յարգենք մտերմական յարաբերութիւնները Ֆրանսական Հանրապետութեան պետին և Ֆրանսայի ժողովուրդին հետ, և ո՛րքան կը հրճուինք արդարև այն համաձայնութեան վրայ որ բարեխաղաղ տեղի ունեցաւ մեր երկու ժողովուրդներուն մէջև։ Տէ՛ր Նախագահ, գիտենք թէ այս մասին ո՛րքան նպատակցիք դուք, և ո՛րքան համակրութեամբ այս մասին ձեզի աջակից գտնուեցաւ ձեր արտաքին գործոց Նախարարը, Մ. Տէլքասէ։ Ինձ կը մնայ միայն խնդրել Ձեր Արքայական Բարձրութիւններէն, ինչպէս նաեւ ձեզմէ, Լո՛րտ իմ, Տիկնա՛յք և Տե՛ր, ինձ հետ մէկտեղ խմել Ֆրանսական Հանրապետութեան Մ. Լուպէի կենաց, և խնդրել իրմէ որ Ֆրանսական ժողովուրդին հաղորդէ բրիտանական ազգին ողջոյնները, զոր յայտնելու համար հաւաքուած ենք հոս։»

Մ. Լուպէ պատասխանեց.—«Լո՛րտ իմ Բաղաքապետ,—Շնորհակալ եմ այն բարի գալստեան ողջոյնին համար զոր ուղղեցիք Ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահին, որ երջանիկ է և կը պարծի այս մեծահուչակ Բաղաքին սրտին մէջ բերելով Ֆրանսական ժողովուրդին սրտագին ողջոյնը։ Պարծանքի խորին զգացում մը ունեցայ երբ Ֆրանսայի, անոր ներքին ուժերուն, անոր գիտական, գեղարուեստական, և զրական մշակութեան գովեստը լսեցի՝ հանրային կեանքի փորձառութեամբ, առեւտրական գործերու վարչութեամբ, մտաւորական կեանքի բոլոր ասպարէզներուն մէջ իր գործունէութեամբ ա՛նքան հուչակաւոր եղող Լոնտոնի ժողովուրդին առաջին ընտրեալ հանրային Պաշտօնատարին բերանէն։ Ֆրանսական Հանրապետութիւնը չի կրնար մոռնալ, Լո՛րտ իմ Բաղաքապետ, թէ Անգլիա ո՛րպէսի նպաստած է արդի աշխարհին մէջ մեծ ձեռք բերելու համար համերաշխութեան սկզբունքներու յաղթանակը, որոնք այսօր ամէն ուրեք կը նկատուին իբրեւ էական պայման ընկերային զարգացման։ Ի սրտէ կը համակերպիմ ձեր յայտնած փափաքներուն մտերմական համաձայնութեան համար երկու ժողովուրդներուն միջեւ, որոնցմէ իւրաքանչիւրը հարկաւոր տեղ մը բռնած է քաղաքակրթութեան պատմութեան մէջ։ Իրենց հանրային չահերուն զգացումը պէտք է ներշնչէ անոնց միաբանութեան և հաշտարարութեան ա՛յն ոգին որ պիտի ծառայէ քաղաքակրթութեան դատին, ինչպէս չատ լաւ բացատրեցիք դուք։ Հանրապետութեան արտաքին գործոց Նախարարին ներկայութիւնը իմ մտերաչիւք մըն է ձեզ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը ո՛րքան կը համակրի բարեկամական յարաբերութեանց մեր երկու ժողովուրդներուն միջեւ։ Դաւաթս կը բարձրացնեմ ի պատիւ Լորտ Բաղաքապետին, Լորտուհի Բաղաքապետին, Միջնաքաղաքին Արհեստաստեղծութեան, և ամբողջ անգլիական ժողովուրդին։»

Մ. Լուպէի ճառը ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

(Ֆրանսական Դեսպանատան մէջ տրուած հացկերոյթին և Լոնտոնի Օպերային ներկայացման վրայ, ինչպէս նաեւ Պալպին հիւանդութեան վրայ մանրամասնութիւններ վաղուան թիւով։)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 11 յուլիս.— Կառավարական չրջանակներու մէջ զուա քմայական կը նկատուին Արդարութեան բարձրագոյն Ատեանի մը մերձակայ կղզման մասին տարածուած պրոյեկտները։

—Էլիզէի մէջ այսօր գումարուած Նախարարաց Խորհուրդին մէջ, Մ. Տէլքասէ ծանոյց որ Պապին հիւանդութեանը պատճառով, Իսպանիոյ Թագաւորին Բարիզ ընելիք այցելութիւնը յետաձգուած է, երկու կառավարութեանց միջեւ եղած համաձայնութեամբ։ Այս այցելութեան թուականը դեռ ճշդուած չէ, բայց կասուած պիտի ունենայ Պապին ապաքինումէն կամ մահէն։

ԱԹԷՆԵՔ. — Մ. Տէլեանիսի խորհուրդներուն վրայ, Մ. Դալլի ընդունեց նոր դասալիքն կազմակերպութիւնը։

—Նոր Նախարարութիւնը կազմուած է սապէս. Մ. Դալլի՝ (նախագահ) արտաքին և ելմտական գործոց, Մ. Մավրոմիքալիս՝ ներքին, Մ. Մէլօքոյոս՝ դատական, Մ. Թնսպանիսիսի՝ պատերազմական, Մ. Բէքսիսիսէս՝ ռազմական, Մ. Ֆուսնաքօրուլ՝ հանրային կրթութեան։

ՔՕԲԷՆՀԱԿ. — Զարը և Զարուհին Բօքէնհակ պիտի հանին 5 սենեակներին։

ՀՌՈՄ.— Այս առտուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ, Պապին տարիքին 38.4 ատիճան է։ Վիճակը կայուն է։

—Զարը և Անգլիոյ Թագաւորը հեռագրաւ առողջութիւն մաղթեցին Պապին։

—Վերջին դիշերը Պապը քանի մը ժամ քնացաւ։ Շնչառութիւնը ազկէ։ Բիչ մը անանդ կրցաւ ասնել։ Ընդհանուր վիճակը ազկէ է և բժիշկները կը սպասին յոյս ունենալ։

—Իրիկուան տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Պապը հանդարտ օր մը անցուց։ Իր վիճակին ընդհանուր պայմանները ազկէ են ու նոյն կը մնան։

ՎԻՇԻՆԵԱ.—Բանի մը օրերէ ի վեր տեղացող հեղեղանման անձրեւներուն հետեւանքով Սաորին-Աւստրիոյ, Վերին-Աւստրիոյ և Մոռավիայի և Սիլեզիոյ զանազան մասերը աւրուած են, և բազմաթիւ տուներ կործանած։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

11 Յուլիս 1903

Ֆրանս. 3% 3% Français)	98 07
Բէժի (Tab. Turcs)	389 —
Գոնսօլիտ (R. Turque D.)	32 40
Երկաթուղի (Lots Turcs)	128 —
Պանդ Օթթ. (Banque Ott.)	591 —
Թրանսվալ (Transvaal)	116 —

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ, Եկեղեցիին եկեղեցիին ուսանամբութեան առթիւ, նոյն եկեղեցիին մէջ իրեն յատուկ պերճախօսութեամբ օրուան տոնին վրայ քարոզ մը խօսելէ ետք, նաեւ ազատեց եկեղեցւոյն բարեպար հիմնադիր Նեվրուզեան Յարութիւն Ամիրայի և բոլոր գերդաստանին ննջեցեալներուն հոգւոյն համար կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին։

ԷՋՄԻԱՆԻ Ս. Աստուածածին եկեղեցիին ուսանամբութեանը առթիւ երէկ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Տ. Տիրայր Ծ. Վ. Մարգարեան։ Հանրակ օրին անձրեւոտ ըլլալուն, ուխտաւորներու բազմութիւն մը ներկայ կը գտնուէր եկեղեցական արարողութիւնին։ Ներուն, որոնք ա՛նքան ներգաշնակ կ'երգուէին չրջակայ թաղերէ եկած ղէպիրներու կողմէ։ Տ. Տիրայր Ծ. Վ. ճառը գիրքէն ետքը դաղեցիկ քարոզով մը օրուան տոնը բացատրեց, և յետոյ իր խօսքը դարձնելով կեանքի վրայ, անոր մէկ տեսութիւնը ըրաւ, Քրիստոսի բարոյական կեանքը մաղթեց ամէնուն համար, և Մայր Աստուածածնի իբրեւ օրինակ մատնանշեց տիպար կնոջ։ Պատարագէն ետքը հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ եկեղեցիին հիմնադիր Տատեան Յովհաննէս պէյի եւ Տատեան գերդաստանի ննջեցեալոց հոգւոյն։

Յետոյ, Պատարագիչ Ս. Հայրը թաղ՝ խորհրդարանին դրանը առջեւ, ի ներկայութեան բոլոր ուխտաւորներուն բա-

թեմամբեթիններ ըրաւ Վեհ. Սուլթան Ապտիւլ-Համիտ Խանի համար, որուն ներկաները մասնակցեցան «ամէն»ներով։ Բոլոր ուխտաւորներուն ասանդական մատաղ բաշխուեցաւ։

Եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդը յետոյ ի պատիւ Տ. Տիրայր Ծ. Վրդ.ի, 30 հոգինոց սեղան մը տուաւ որուն նախագահեց պատարագիչ Հայր Սուրբը, շրջապատուած երկու քահանաներով, Թաղ. Խորհրդոյ, Պալաթի Աղքատախնամին անդամներով, և բազմաթիւ դպիրներով։ Սեղանին վրայ բաժակ առաջարկուեցաւ Տ. Տիրայր Ծ. Վ.ին, և դպիրներուն կենաց։ Նախագահ Հայր Սուրբը յետոյ շնորհակալութիւն յայտնեց ներկաներուն, և եկեղեցականներուն՝ անչուք եկեղեցիները այցելութիւն տալը իբրեւ անհրաժեշտ պարտականութիւն համարելով, դրուատիքը ըրաւ Մամուլին որ արձագանքը կ'ըլլայ ասոր ու այսու կը նպաստէ եկեղեցիներու արդիւնաւորման։ Այս առթիւ մասնաւոր յիշատակութիւն մը ըրաւ Թերթիս, որ Հայ Թերթերուն մէջ միակը գտնուած էր՝ ներկայացուցիչ մը ղրկելով այս անչուք եկեղեցիին կրօնական հանդէսին առթիւ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը շնորհակալութեան գիր մը ուղղեց, Կայս. Թանգարանի տնօրէն Վահր. Համտի պէյի, իր այցելութեան միջոցին Ն. Վեհափառութիւնէն վայելած պատուոյ և մեծարանքներուն համար, դրուատելով այս գործին մեծութիւնն ու փառաւորութիւնը, ընդհանրապէս Օգոստափառ Սուլթանին։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը անցեալ ուրբաթ օր Շիշլի Աղգ. գերեզմանատան դուռին և յարակից չէնքին շինութեան առթիւ, նոյն տեղը երթալով, աչքէ անցուց շինութիւնները, որոնք մօտ օրէն կ'աւարտին, մեղի, լրագրողներուս, վերջնական վերջապէս մը ըսելով։

Պիլէճիկէն վերստին հեռագրական գանգատներ հասած են Պարտիրքարքարան, կէտորիւքճեան Մուվէս եպ.ին դէմ և խնդրած են որ անոր վերադարձը յետաձգուի։

Ահա... առնուազ վիճակ մը սա Պիլէճիկցիներունը՝ որոնք կարծես բաներնին գործելին մէկ կողմ թողած... աչք կապուկ կը խաղան։

Տ. Գնել. Վրդ. Գալէմբեարեան և Պարտիրքարքարի Ա. գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեան երէկ Ս. Պարտիրքարքէն Հոր կողմէ, Սերպիոյ դեսպանատունը երթալով, Վեհ. Բեթէր Ա. Թագաւորին անուան ծանախմբութեան առթիւ շնորհաւորեցին դեսպան Մ. Սաւա կրուչը։

Ն. Ս. ՕՍՈՒԹԻՆ Հայոց ընդհ. Հայրապետը վարդապետական ականակուռ լանջախաչ նուիրեց Պուլկարիոյ Պատ. փոխ. Տ. Վահան Ծ. Վրդպ. Յակոբեանի։ Նոյնպէս արծաթեայ ոսկեզօծ խաչեր նուիրած է, Սամաթիոյ աւագերէց Տ. Յովհաննէս Ա. քհնյ. Շահպազեանի, Գասրգիւղի աւագերէց Սանտալճեան Տ. Կարապետ Ա. քհնյ.ի Մայր եկեղեցոյ լուսարարապետ Տ. Խաչատուր քհ. Դերձակեանի, Պալաթի Տ. Վահան քհ.ի, Պէշիկթաշի Տ. Յովհաննէս քհ.ի, Տիարպէքիրի առաջ. փոխ. Շահինեան Տ. Յովհաննէս աւագ. քհ.ի, Պուրսայի առաջ. փոխ. Տ. Եփրեմ քհ.ի, Նիկոմիդիոյ առաջ. փոխ. Տոպաչեան Տ. Ներսէս քհ.ի, Պաղատի առաջ. փոխ. Տեր Եղիայեան Տ. Աւետիս քհ.ի, Տրապիզոնի առաջ. փոխ. Տ. Բարթողիմէոս Ա. քհնյ.ի և Արմաշի դպրեվանուց Տ. Կարապետ Խապուխեան ծերունազարդ քհ.ի։

Այս առթիւ թէ՝ Պուլկարիոյ Պատ. Փոխ. Տ. Վահան, Վրդ.ի և թէ՝ բոլոր վերոյիշեալ ընդունող քահանաներուն Պատրիարքարանէ շնորհաւորական գրեր գրուեցան ծանուցանող Ն. Ս. Օծութեան այս շնորհը։

ՀԱՆՐՕԴՈՒՏ Շինուածներու նախագահութեան արձանագրութեանց նախկին անօրէն հանգուցեալ Խնդիր էֆ. Ֆիւրքճեանի մահուան տարեդարձին առթիւ, իր համնուտեղի քոյրերը Տիկին Եզգինէ Փափազեան և Օր. Պէղիքէա Ֆիւրքճեան մէյմէկ օսմ. ոսկի յանձնած են Խնամատրութեան, Գալֆեան Որբանոցին տրուելու համար, ի յիշատակ իրենց հանգուցեալ եղբօր։

Ազնիւ տիկնոջ և օրիորդին այս մարդասիրական զգացումները գովելով կը խնդրենք Գալֆեան Որբանոցի ֆայրպանտէն որ մասնաւոր ընկալագիրով մը գանձել հաճի խմագրատունէս նուիրուած երկու ոսկին։

ԳԱԼԸԲԵՍԻՐԷՆ կը գրեն մեզի Յունիս 28 թուականիով.—Քաղաքիս Հայկեան և Հայկուհեան վարժարաններու մրցանակաբաշխութեան հանդէսը ամսոյս 22ին կիրակի օր կատարուեցաւ եկեղեցիին դա իրին մէջ, որ այս առթիւ չքեղապէս զարդարուած էր Օսմ. դրօշակներով և աղջկանց գեղարուեստական ձեռագործերով։

Հանդէսին ներկայ էին տեղւոյս Միւֆթի Հօճա Նուրի էֆ.ն, կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ և երկաւոր բազմութիւն մը, ինչպէս նաև Արժ. Տ. Տ. Նշան, Դեւոնդ և Մուշեղ քահանաները։ Հանդէսը սկսաւ ժամը 4ին «Հայրիւրէ» քայլերգով, զոր աշակերտները երգեցին, և հանդիսականները ունկնդրեցին յոռնկայս. ուրկէ վերջ մանչերու վարժարանէն աշակերտ մը տաս. լեզուով Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց բարեմաղթութիւններ ըրաւ. ուրիշ ուսանողներ ալ ոտանաւորներ և ճառեր արտասանեցին։ Յետոյ սկսաւ աղջկանց վարժարանին ձեռագործներու վաճառումը, որ ներկաներուն կողմէ գնուեցաւ կարեւոր հասոյթ մը գոյացնելով եկեղեցւոյ մնաուկին։

Երկսեռ վարժարաններու մնօրէն-դասատու Արժ. Տ. Նշան քհնյ. Բարունակեան, յոռնկայս բարեմաղթութիւններ ըրաւ Օգոստ. Սուլթանին թանկագին կենաց համար, չեշտելով մեր յառաջդիմասէր Ինքնակալին գործերու համար տածած հայրական հոգածութիւնը։ Հանդիսականները օշարակներով և անուշեղէններով պատուասիրուելէ ետք հանդէսը փակուեցաւ ժամը 7ու կէսին «Պահպանիչ»ով մը և ներկաները մեկնեցան քաղցր տպաւորութեան մը տակ։

ՎԻՐԻՊԱԿ.— շաբաթ օրուան թիւով թերթիս չորրորդ էջին մէջ հրատարակուած Իզմիրեանց գրական յանձնաժողովին տեղեկագրին Դրդ. սիւնակին տակը գրուած խմբագրական ծանօթութեան մէջ պէտք է կարդալ «Արդ քանի որ Պատրիարքարանի մէջ չկայ Բիւզայէմեանի գործը էն.», որ կայ գրուած էր սխալմամբ։

ԱՒԵՏԱՐԵՐ վերջին թիւին մէջ յիշելով Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետի Նիւեօրքի Հայ-Բողոքականաց երէցին ուղղած նամակը, կ'ըսէ։ «Նկատելով որ յօդուածագիրը տակաւին կը պնդէ թէ Անկլօ-Սաքսոն ցեղերու Բողոքականութիւնը և Հայ Բողոքականութիւնը չատ կը տարբերին իրարմէ, կը հետեցնենք թէ չէ կարդացած Փրոֆ. Լեւոնեանի յօդուածները, որոնք Թուրք՝ Աւետաբերի 23, 24 թիւերուն մէջ երեցան սոյն խնդրին նկատմամբ։ Եթէ ուզիղ է մեր այս կարծիքը, կը խնդրենք որ յարգելի յօդուածագիրը հաճի կարդալ այն յօդուածները և բացատրել թէ ի՞նչ տարբերութիւն կը տեսնէ այդ երկու տեսակ Բողոքականութիւններուն միջեւ։ Եթէ իր բացատրութիւնն համոզում ըլլայ, պատրաստ ենք Աւետաբերի մէջ հրատարակել։

ՎԵՆԵՏԻԿԷ կը գրեն.—Մայիս 24 կիրակի օրը Բատուա ի պատիւ Հ. Մանուէլ Վ. Բաշունիին կատարուեցաւ հանդէս մը զոր մեր կրթական, գրական ու տնտեսական հանրային կեանքի պատմութիւնը պէտք է արձանագրէ։

Մխիթարեան երիցագոյն միաբանը, այլ եւս ուխտանմնի, հրաժարեցաւ Մուրատեան վարժարանին Բատուայի կալուածներուն մատակարարութեան պաշտօնէն, որուն նուիրած էր իր անձը քսան և հինգ տարիէ ի վեր։ Այս քաջարդ դարու մը ժամանակամիջոցին, Մուրատեան հողերը հասան բարգաւաճման աստիճանի։

Այդ ուրախութիւնը անխառն կը համարինք, վասն զի Մուրատեան հողերը չբազմացան, չճոխացան ի վնաս ազգ. կրթութեան։ Դիւրին գործ մըն է կրթական յառաջադացումը արգիլելով, հասոյթները հասոյթներու վրայ դիզել և հարստութիւն մը բազմապատկել։ Բայց դրամագլխի մը՝ որ բարոյական նպատակի մը սահմանուած է՝ անգործութիւնը դժբաղդութիւն մըն է, և՝ հասոյթներու բարդումէն ձեռք բերուած դրամագլխական յաւելումը՝ «հարամ» ստացուածք։ Ընդհակառակը, այս ժամանակամիջոցին Մուրատեան կալուածը մինչ չափով որ կ'աճէր, կրթական գործն ալ նոյն համեմատութեամբ աւելի և աւելի առաջ կ'երթար։ Եւ տարիներէ ի վեր Մուրատեան վարժարանէն զատ կը խնամուին ուրիշ դպրոցներ ալ Պոլիս, Տրապիզոն, Պարտիզակ, Մուշ. ու երիտասարդութիւն մը Եւրոպայի զանազան քաղաքներու մէջ մասնագիտութիւններ կ'ուսանի, մինչպէս պարբերաբար հրատարակուած տեղեկութիւններէն կը տեսնուի։

ԹԷՂԹԱՆԷՆ ՆԱՄԱԿ

ԴՐԱՇԱՌԱՊԵՏ ՄԸ՝ ԲՈՑԵՐՈՒՆ ԶՈՀ

14 Յունիս 1903

Երկու տարիէ ի վեր քաղաքիս մէջ հաստատուած Հայ տպարանի մը գրաշարապետը Պ. Մկրտիչ՝ հալիւ 35 տարեկան, անցեալ չորեքշաբթի օր (4 Յունիս) դացած էր «Թօքր» վաճառատունը, տպարանին համար առնուելիք շոգեշարժ մեքենայի մը (moteur) փորձերը կատարելու համար։ Իրեն կ'ընկերանար նաև մեքենագործ երիտասարդ մը, կը յաջողին մեքենային նախնական փորձերը կատարել և զայն շարժման մէջ դնել։ Նոյն միջոցին մեքենային մօտ դրուած ալքօլի շիշը, դիպուածով կրակ կ'առնէ և արդէն շիշը դրուած տեղն ալ ալքօլ թափած ըլլալով բոցերը կ'սկսին տարածուիլ։ Պ. Մկրտիչ այս տեսնելով դուրս կը փախչի սենեակէն, իսկ միւս ընկերը պատրաստութիւնը չը կորսնցնելով դուրս չելլէր այլ ալքօլին բոցայատ շիշը առնելով կը փորձէ դուռնէն դուրս նետել։ Նոյն միջոցին դրան դուրսի կողմը կը գտնուի եղեր մեր դժբաղդ Պ. Մկրտիչը, ոլորուն հագուստներուն թէև չատ թեթեւ կերպով կը հալի բոցավառ շիշը, բայց հագած գործի հագուստները արդէն դիւրավառ նիւթերով ծածկուած ըլլալով անմիջապէս կրակ կ'առնեն և վայրենական կերպով կը տարածուին մարմնոյն ամէն կողմերը, ծանր այրուածքներ պատճառելով։ Թէև անմիջապէս մէկ քանի բժիշկներ հասան և պէտք եղած դարմանները ըրին, բայց տարաբաղդ գրաշարապետը երկու օր վերջը մեռաւ, թողլով մայր մը և ամուսինը։

ՆՇԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

ԱՊՐԻԼ 24—ՅՈՒՆԻՍ 12

1. Ռուբէն Կարապետ Թոմարդեան ատաղձագործ, ընդ. Անասթաս աշճի Եորկանի։
2. Սեպուհ Կարապետեան բանջարավաճառ, ընդ. Կիւլիւկ Դէորդեանի։
3. Արամ Անտոնեան խմբագիր, ընդ. Արմենուհի Մարտիրոս Մանուկեանի։
4. Յարութիւն Աղեքսանդր Տ. Յակոբեան սեղանաւոր, ընդ. Զարուհի Յակոբեանի։
5. Մկրտիչ Ադամեան երկաթագործ, ընդ. Փերուզ Դէորդեանի։
6. Համբարձում Մանուկեան բաղնեպան, ընդ. Նուարդ Ստեփանեանի։
7. Յարութիւն Յակոբ Աւագեան սպասաւոր, ընդ. Էֆիրազ Գրիգորեանի։
8. Վահան Գրիգոր Մաղլըմեան եղամաճի, ընդ. Շահիկ Մատթէոսեանի։
9. Յարութիւն Սարգիս Զինկիկեան սպասաւոր, ընդ. Եւա Աստուածատուրեանի։
10. Առաքել Ռուբէն Դաւիթեան սպասաւոր, ընդ. Սրբուհի Պօղոս Շէնտանեանի։
11. Մարտիկ Նշան Եաղմաճեան գըրագիր, ընդ. Սրբուհի Սարգիս Զարփճեանի։
12. Միհրան Յարութիւնեան գործակատար վաճառականի, ընդ. Մարիամ Պետրոսեանի։
13. Մկրտիչ Սարգիս Մանուկեան վաճառական, ընդ. Էօժէնի Առագեանի։
14. Գրիգոր Պօղոս Զէրկոեան խամուրքեար ընդ. Տիգրանուհի Յարութիւնեանի։
15. Արմենակ Խաչիկ Միասէրեան արկղակալ Ինիսի Ապահովագրական ընկերութեան, ընդ. Արուսեակ Դասպար Աղանեանի։
16. Տիրան Խաչիկ Թէրզեան վիմագրիչ, ընդ. Մաւի Սիմոն Սիմոնովիչի։
17. Հայկ Գաբրիէլ Զագրեան մանրավաճառ ընդ. Պէթրիկ Արամ Կիւլէսերեանի։
18. Պօղոս Կարապետ Տ. Ղազարոսեան սպասաւոր, ընդ. Մարգրիտ Յակոբ Զաքարեանի։
19. Մարտիրոս Յովսէփ Դաղաղեան գործակատար, ընդ. Արշակուհի Անդրանիկեանի։
20. Յարութիւն Զաքարեան ֆէսճի, ընդ. Սուլթանա Դէորգ Շահինեանի։
21. Յովսէփ Ալեքսան Ճէրաճեան տէօքմէճի, ընդ. Շնորհիկ Յովսէփեանի։
02. Յակոբ Գրիգորեան գործաւոր, ընդ. Շնորհիկ Աւետիս Ասլանեանի։

ՕԹԷԼ ԲՌՕԹԻ

Գրնալը կղզիմամէնէն գեղեցիկ դիրքին վրայ հաստատուած այս պանդոկը որ ունի գեղեցիկ տեսարան և յաճախորդներու հանգստութեան պէտք եղած առաւելութիւնները ունենալէ զատ, օժտուած է նաև ընդարձակ և գեղեցիկ պարտէզներով ու ծովի բաղնիքով, վերաբացուած է այս անգամ։

Հոն դիմողները ամէն կերպով գոհ պիտի մնան թէ կերակուրներու մաքրութենէն և թէ տիրող կանոնաւորութենէն։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տիւյունը Ումամիյէ Մէճլիսը խարէ գալէմի միւտիր մուավինի իզզ. Հաճիպեար էֆ.յէ ումուրը մէմուրիյէթինի հիւսը իֆա իթմէքտէ օլմասընա մէպնի թէրֆիէն րիւթպէի Սանկիյ սընֆը միւթէմալիզի թէվճիհ պույրուլմուշ ապր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՐՈՒՄԻԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Ռուս մամուլը գովեստով կը խօսի Կայս. կառավարութեան հետեւած խաղաղասէր քաղաքականութեան վրայ և կ'այպանէ աւազակներուն ընթացքը։ Նովոյե Վրեմիա կը գրէ թէ, Կայս. Նահանգներուն մէջ արդարութիւն և ուղղադատութիւն ի գործ կը դրուի միշտ։ Նովոսթի խստիւ կը քննադատէ Պուլկար աւազակներուն ընթացքը։

Ֆրայէ-Բրեսէ

—Նիւ Վիճըր Թակեպլաք Սոֆիայէն կը տեղեկանայ թէ, Աւստրիա յայտնած է որ, Պուլկարիա միշտ պէտք է հետեւի իր գերիշխան պետութեան հաւատարիմ և հպատակ մնալու ընթացքին։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան այս յայտարարութիւնը՝ Ռուսիոյ ըրած աղդարարութեանց արդիւնքն է։ Պուլկարիոյ իշխանը հաւատած է թէ, իր գերիշխան պետութեան հանդէպ հաւատարիմ ընթացքէն չպիտի բաժնուի։

Բեօքեր-Լոյդ

—Պուլկարաց Եկղարքը Տ. Եոսէֆ, շրջաբերական մը հրատարակեց Օսմ. հպատակ Պուլկարներուն ուղղեալ, ուր կը յայտարարէ թէ անունք որ Օսմ. Գահուն անհաւատարիմ և անհնազանդ կը գտնուին, Պուլկար եկեղեցիի զաւակ ըլլալէ պիտի դադրին և պիտի վտարուին։

—Հրաման տրուեցաւ ընդհ. քննիչին, որպէս զի վարչային բարենորոգմանց հրահանգին հրատարակումէն, (1318 դեկտ.) սկսեալ ցարդ գործադրուած քաղաքային, զինուորական, դատական, առեւտրական և այլն բարեւոքումներուն համայնացոյց մէկ պատկերը պատրաստելով Պոլիս դրկէ։

—Զեկոյցներ եղան հանրօգուտ շինութեանց բոլոր պաշտօնեաներուն, ճշդիւ գործադրել կանոնին տրամադրութիւնները եթէ կ'ուզեն որ պատասխանատու չճանչցուին ապագային։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց 250 զրշ. տարեկան յատկացնել, Պուլկար հրոսախումբերու հետ ընդհարման միջոցին սպաննուած Իչթիպցի Ռիֆաթի ընտանիքին։

—Մանասթրէ կը գրեն թէ, նահանգին ամէն կողմերը կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ, և աւազակութիւնները բոլորովին անհետ եղած են։

—Իչթիպի Գարպէնճա գիւղին մէջ, անցածները Պուլկար աւազակներու հետ ընդհարման միջոցին քաջութիւն ցոյց տուող 16 զինուորներուն շնորհուած Իմթիյազի արծաթ շքանշանները, հանդիսաւորապէս յանձնուեցան նոյն զինուորներուն։

—Բրէշէրէնի մէջ հաստատուած վարժարանացոյց բացումը կատարուեցաւ։ Արհեստից վարժարան մըն ալ հաստատուեցաւ այն տեղը։ Մարդահամարի գործողութիւնները սկսան այս գաւառակին զանազան կողմերը։

—Սկիւպի կեդրոնական բանտը նեղ ըլլալով, 60ի չափ բանտարկեալներ ուրիշ տեղ փոխադրուեցան։

ԿԱՅՍ. ԲԱՐԵԻ.— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր Կայս. բարեւները հաղորդել տալ Դանիայի կուսակալին, անոր բարոյ և հաւատարիմ ծառայութեանց համար։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԻԱՑՈՒՄԸ.— Լոնտոնէն Ֆրայէ Բրեսէի ուղղուած տեղեկութեանց համաձայն, Օսմ. արժեթղթերը յունիս 25ին ժողով մը գումարելով, որոշած են ընդունիլ Օսմ. Հանր. Պարտքին մնացման օրինագծերը որ կայս. Իրատէով վաւերացուած և Ֆրանսացի ու գերման արժեթղթերէն ընդունուած էր։

ՍԱԿԱՐԱՆԸ.—Գրած էինք թէ ի՞նչպէս կարգ մը չանդէսներու սուտ զրոյցներուն պատճառաւ, անցեալ օր Օսմ. արժեթղթերը պահ մը անկումի ենթարկուած էին։ Իգտամ կ'ըսէ թէ, այդ հնարիքը դարձնողները տակաւ իրենց գոյնը դուրս կուտան։ Ինչպէս կը տեսնուի, վերը, Հանր. Պարտքի միացման ծրագիրը ընդունուած է նաև Անգլիացի արժեթղթերէն. այս ծրագիրին Օսմ. արժեթղթերուն վրայ ընելիք լաւ ազդեցութիւնը առաջուց գիտցող կարգ մը չահամոլներ, այդ եւմական գործողութեան յայտող ելքէն ուզելով օգտուիլ, սորին միջոցով մը, հակառակ և սուտ զրոյցներու տարածումով փորձած են դիները անկումի ենթարկել։ Սակայն այդ փորձը, ինչպէս յայտնի է, ոչնչութեան դատապարտուեցաւ, և Օսմ. թուղթերը ո՛չ միայն վարկաբեկ չեղան, այլ նաև բարձրացան և աւելի բարձրանալու վրայ են, միացման ծրագիրին ընդունելութիւնովը։

—Բօնդանդիճնուբոլիս կ'ըսէ թէ, Պոլսոյ Սակարանին մէջ տարածուած սուտ զրոյցներ իրենց ազդեցութիւնը ըրին նաև Բարիզի սակարանին մէջ։ Սա կէտը ուշագրաւ է որ Եւրոպայի, մանաւանդ Պրիւքսէլի մէջ, Օսմ. թուղթերուն վրայ կատարուած մեծ գնումները Պոլսէն տրուած ապսպրանքներով եղած են։ Ըստ այսմ կարգ մը չահադէտներ մինչ Եւրոպայի մէջ գնումներ կ'ընէին, Պոլսոյ մէջ ալ սուտ զրոյցներ կը կատարէին։ Այս անխիղճ մարդիկը Եւրոպա ապրանք տալով, գիները ձգելու ալ յաջողած են և ա՛լ անվախօրէն, աչքառու չահ մը ապահովելու համար գնման ձեռնարկած են։

—Սակարանին մէջ ճշմարտութեան հակառակ լուրեր տարածող քանի մը գնորդներ, ձերբակալուելով հարցաքննութեան ենթարկուած են։ Ոստիկանութիւնը հարկ եղած քննութիւնը կը կատարէ ատոնց մասին։

ԽՏԻԼԸ Լոնտոն գտնուած միջոցին այցելեց Օսմ. Դեսպանատունը և անատկեցաւ դեսպան Միւզիրիս փաշային հետ։

ՍԵՐՊԻՈՅ Բեթէր Ա. Թագաւորին անուան տարեդարձին առթիւ երէկ կրօնական արարողութիւն մը կատարուեցաւ Բերա, Սերպիոյ դեսպանատան մէջ։։ Ներկայ էին դիպլոմատներ Մ. Քրիսթիչ, դեսպանատան պաշտօնեաները և գաղութին անդամները, արարողութենէն ետք Մ. Քրիսթիչ ընդունեց ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Մ. Լահովարի վաղը Պուքրէշ կը մեկնի, քանի մը օրուան համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Վահմ. Թէվֆիք փաշայի զղջանքը Խաղիէ Պիշնաղ հանրա նախ ընթաց օր մուտ։ Վեհ. Սուլթանը, այս առթիւ, բարեհաճեցաւ մասնաւոր պաշտօնատարով մը Իր Կայս. ցաւակցութիւնը յայտնել տալ Թէվֆիգ փաշայի։

ԿՍՅՍ. Բ.ՅՆԻ. Վարժարանին քննութիւնները աւարտեցան։ Այս տարի շրջանաւարտներ վիլայական ստացան 39 հոգի, որոնք 2ը Յոյն են և մնացածը Իսլամ։ Այս շրջանաւարտներուն ամէնէն յաջողներէն 15 հոգի Դամասկոս պիտի ղրկուին 1500 ղրշ. ամսականով։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ Միրսեա դպրոցները Վասիֆէնէ անցնելով վաղը Պոլիս կը հասնի, իր մէջ ունենալով ուսուցիչներ և բազմաթիւ աշակերտներ մօտ 100։ Միրսեա պատոյր մը պիտի կատարէ դէպի Սելանիկ, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, Հռոտոս, Իզմիր և Պոլիս, ուրկէ դարձեալ պիտի երթայ Բէօսթէնճէ, սեպտեմբերին։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Եգիպտոսի Թերթերը կը գրեն թէ, Աստանի արեւմտեան կողմը, Պէրէվիները երեւան հանած են չքեղ պալատի մը աւերակները, որ ցարդ այդ կողմերը պեղումներ կատարող հնագէտներուն չէր հանդիպած։

—Արմատլրի (Իզմիր) կողմերը, հնագիտական շատ գեղեցիկ դամման մը գտնուեցաւ։ Մէջը ոսկի բազմաթիւ անօթներ կայ եղեր թէև, բայց գործաւորները գողցած են զանոնք, հեռեւաբար կը փնտռուի խստիւ։ Միայն քանի մը կտոր նուրբ ոսկի և կնոջ մազեր գտնուած են։

ԲԻԷՐ ԼՕԹԻ.—Ֆրանսայի հռչակաւոր գրագէտ և ակադեմական Մ. Բիէր Լոթի, (բուն անունով Ժիւլիէն Վիօ) որ միեւնոյն ժամանակ ծովային հրամանատար մըն է, քանի մը օրէն Պոլիս պիտի գայ, իբր հրամանատար Ֆրանսական դեսպանատան Վօրուր պահակնաւին։ Մ. Լոթի առաջին անգամը չէ որ կ'այցելէ Պոլիս, զանազան ժամանակներ եկած է և այս կարծենք չորրորդն է։ Մ. Լոթի մեծ հիացող մըն է Արեւելքի և իր ամէնէն արուեստաւոր, ամենէն հիանալի հատորները գրած է Արեւելքի կեանքերուն ու բարքերուն վրայ։ Մ. Լոթի կարող անուանի և տաղանդաւոր սպայ մըն է և ցարդ ծառայած է ամէն տեսակ կլիմայի տակ, աշխարհի գրեթէ ամէն մասերուն մէջ, և ա՛յս է որ ապահովապէս տուն տուած է ա՛յնքան այլազան և աքանչացնող հատորներուն։ Իր վերջին ճամբորդութիւնները Արեւելքի մէջ կատարած է։ Պարսկաստան, Հնդկաստան, Չինաստան գտնուած է. որոնց յաջորդած են դիրքեր, Հնգկասատան՝ առանց Անգլիացիներուն, դեպի Բեգին Լայլն։ Տեսնենք, կ'ըսեն թերթերը, ի՞նչ պիտի արտադրէ իր Պոլիսի մէջ ունեցած նոր կեանքը։

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց 2 ղրշ.ի յաւելուածական տուրք մը առնել ի նպաստ Հիճազի երկաթուղիին, իւրաքանչիւր անցագիրէ։ Հեռագիրով հրաման ղրկուեցաւ ամէն կողմ, Կայս. Իրատէին այս գործադրութեան սկսելու համար։

ՏԱՐԻԻԼ-ԵԱՕՐ ընդունելութիւնը տրդաքը ընտրելու համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ Ուսանողները պէտք է ըլլան 12 տարեկանէն վեր, որը և անոր։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ կեդրոններէ հեռու գիւղերը նամակ, հեռագիր և այլն տանելու և ի հարկին առնելու համար, հեծեալ և հետեւակ շրջուն ցրուիչներ պիտի անուանուին։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ վարչութիւնը խիստ հրամաններ ղրկեց Կայս. նահանգները, որպէս զի ամիսէ ամիս Պոլիս ղրկին պատահած մահերուն և ծնունդներուն ցանկը։

ՀԱՄԻՏԻՅԷ ՄԱՆԿԱՆՑ հիւանդանոցին յատուկ Աֆ. Գարահիսարի հանքային ջուրին ակունքին քով մասնաւոր չէնք մը և ջրամբար մը պիտի շինուին։ Անոնց շինութեան ձեռնարկելու և հսկելու համար մասնագիտական յանձնաժողով մը գնաց նոյն տեղը։

ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՈՌՈԳՈՒՄԸ.— Բաղաքապետութիւնը հրամաններ տուաւ որպէս զի փողոցներուն ուռդման համար, տակառակիր սայլեր ելլն. գընուին պէտք եղած չափով։

ՄԵՏԱՔՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Մետաքսի և խոզակի հրապարակը չէ բարեփոխուած։ Առեւտուրը կայուն է եւ գործարանները թէև քիչ ապրանք ունին, բայց Ասիոյ բերքին առատ ըլլալուն լուրին վրայ շատ գնումներ չեն ըներ։ Բայց սա ալ չմոռնանք թէ այս վիճակը չկրնար երկար տեւել, և Մայր. Արեւելքի բերքին առաւելութիւնը պիտի հակադէտ Եւրոպայի բերքին 1,200,000 քիլոկրամ պակասին։ Այս տեսակէտով պէտք չէ կարծել որ գիներու անկում առաջ պիտի դայ։ Մարսիլիոյ մէջ չոր խոզակը կ'արժէ 12.25-12.30, իսկ միւս արեւելեան խոզակները 12-12.25 ֆր.։ Լոնտոնի մէջ գործերուն կայուն ըլլալուն հակառակ, գիները լաւ են, քանի որ քիչ usnf կայ Արեւելքի ապրանքէն։ Լոնտոնի մէջ 14/16 տրնեէնոց Պրուսա-Պաղտատի Ա. խամ տեսակը կ'արժէ 29 ֆր. 9/11 Բ. Միւրիան 48-50, 9/11 Բ. Միւրիան 53.50 ֆր. կ'արժէն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՋՕՆԿՈՒԼՏԱԲԻ ՈՂՈՂՈՒՄԸ.— Յունիս 23 թուականաւ Զոնկուլտաքէն խմբագրութեանս հասած նամակ մը, — զոր ստորագրած է Թէոդիկի աներաձգ և տեղւոյն ծանօթ վաճառական Յունան էֆ. Ճէզվէճեան,— նոյն քաղաքին մէջ նոր տեղատարափէ մը յառաջ եկած վնասները կը թուէ հետեւեալ կերպով։

«Այս առաւօտ ամենասոսկալի անձրեւ մը գալով իսկոյն գետին ջուրերը բարձրացան և Իւլիւմէզէն և Զայ-Տարբէնց հոսող գետերը մեծ աւերներ գործեցին երկաթուղիին, քաղքիս մէջ ու շրջականները։

«Երկաթուղիին երեք քարէ կամուրջներէն՝ որոնք չատ հաստատուն կառուցուած էին, երկուքը փլան, իսկ երրորդը քիչ բան մը վնասուեցաւ։ Նաև հիմէն քանդուեցան ուրիշ չատ մը երկրորդական փայտէ կամուրջներ և հեղեղնէրէն քչուելով իրենցմէ նշոյլ մը իսկ չի մնաց։

«Գետին մօտ գտնուող տունները մինչեւ 2—3 մէթր ջուրին մէջ մնացին, ու անեցիք այս ողողումին հետեւանօք աղէտք մը գուշակելով տանիքներու վրայ դիզուեցան սարսափահար։

«Քաղաքիս հանքածուխի Օսմ. ընկերութիւնը 2000 ոսկիի մօտ վնաս մը ունի։

«Գետեզերքին չուրջը տարածուող բանջարեղէնի պարտէզները ողողումէն բոլորովին փճացան։ Գետին ջուրին հետ եկած աւազը և քարերը նաւահանգիստին մէջ կուժելով՝ անոր մակարդակը 1½ մէթր աւելի բարձրացուցած են։ Իսկ Ֆիլեօզի ծովեզերքը լեցուն են եղեր փայտի մեծ կոճղերով, գերաններով և տեսակ տեսակ խեղդամահ անասուններով, ամէնքն ալ սխուր զոհերը՝ անձրեւին ու գետին յորդումին։

ՕՎՆԱՆ ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ. — Բարմաք-Դարու, Մեծ-Զաթալ-Թան ընակող եղեայի ճիվան անուն տղան, առջի գիշեր, Պարտիզակցի Տէօլէն Յակոբի 9 թիւ սենեակը բանալով, հոն փորձեց անձնասպան ըլլալ, ինքզինքը կախելով։ Բայց այս միջոցին դրան առջեւէն անցնող ծերիկ Խաչիկ և ուրիշներ հասնելով փրկեալը ազատեցին։ Անձնասպանութեան շարժառիթները յայտնի չեն, բայց սիրոյ խնդիր կը կարծուի։

ԳԻՐՁԻ ԹՕՔԻԱՔ բնակող Ֆաթմա հանըմ, առջի օր Մեծ-Շուկայ, յանձնակատար Ճանիկան Յակոբ աղայի դիմելով ադամանդազարդ ապարանջան մը կը ծախէր։ այս միջոցին ոսկերիչ Ակնցի Մկրտիչ աղա, ոստիկանութեան դիմելով յայտնեց թէ, 7 տարի առաջ, Ակնայ իր տունէն գողցուած գոհարեղէններէն ապարանջան մը կը ծախուի կնոջ մը կողմէ։ Կինը հարցաքննուելով ըսաւ թէ, այս գոհարեղէնը, 5 տարի առաջ ամուսինը Երզնկայի մէջ գնած էր 12 ոսկիի։ Քննութիւններ կը կատարուին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ԲՈՆՍԱԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	34.33½
Ամէնէն բարձր գինը	34.35
» վար գինը	34.30

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	125.⅝
Միւկուան բարձր գինը	125.¾
» վար »	125.
Քրէտիի Ֆոնսիէ էմիրսիէն	266.25

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՐ 36

Վայրենիներուն Նահապետը

Վ. Է. Պ.

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

55

Բերդը

Բայց կայծակի արագութիւնով, Անթինաուէլ և միւսը, թողած էին իրենց ձիերը ու նորէն ելած էին միայն վիրաւորուած վիճակի մէջ։

Շելիցիները, որոնց նպատակը միմիայն իրենց հակառակորդները պարիսպէն դուրս նետել էր, քաշուեցան և իսկոյն անտերութեան։

Առօքանցիները շարունակեցին իրենց նահանջը, դաշտէն անցան ու մտան անտառը։

Պիւթամէնթէ զօրավարը երկար առնէջ ի վեր անյայտ եղած էր։

Հնդիկները իրենց եռեւը ձգած էին միմիայն իրենց մեռած հակառակորդներուն դիակները ու Լուիին ու անոր ընկերներուն կողմէ զարնուած ձիերուն մարմինները։

Դաշտը իր խաղաղ վիճակը առած էր նորէն։

—Կրնանք մեր ճամբան շարունակել ըսաւ տոն Թատէօ, ոտքի ելնելով։

Բիւռիմէլլա խոր հիացումի նշաններով դիտեց զայն, առանց պատասխան տալու։

—Ինչո՞ւ այս զարմանքը, յարեց տոն Թատէօ, կը տեսնէք, դաշտը լուին է, Առօքանցիները ու Շելիցիները քաշուած են իրենց կարգէն, կարծեմ թէ, կրնանք շարունակել ճամբանիս անվրտանգ։

—Պատասխանեցէք, ըսաւ կոմը, գիտէք թէ ասոնք կ'անցնի, մեր բարեկամները կ'սպասեն մեզի, հոս ալ սպասելու պէտք չունինք, ինչո՞ւ կենանք։

Հնդիկը նշան մը ըրաւ ու ցուցուց կոյս անտառը։

—Ծածկուած շատ աչքեր կայ հոն, ըսաւ։

—Կը կարծէք թէ հակողութեան տա՞կ ենք, հարցուց Լուի։

Հնդիկը գլուխը ծռեց։

—Այո, յարեց։

—Կը սխալիք, ըսաւ տոն Թատէօ, Առօքանցիները զարնուած են, յաջողած են պաշտպանել իրենց ազատելուգած մարդուն փախուստը, ինչո՞ւ հոս մնալու պիտի սպասուին, ուր ընելիք բան մը չունին։

—Դուք չէք ճանչնար իմ ազգիս պատերազմիկները, ըսաւ Բիւռիմէլլա հպարտ չեշտով մը, երբեք իրենց ետեւն չեն ձգեր հակառակորդներ երբ յոյսը ունին զանոնք փճացնելու։

—Ինչ կը նշանակէ այս, ընդմիջեց տոն Թատէօ անհամբերութեամբ։

—Կը նշանակէ որ Անթինաուէլ վիրաւորուած է և առանց վրէժը առնելու չի հեռանար ասկէ։

—Չեմ կրնար հաւատալ ասոր, մեր դիրքը անառիկ է, Առօքանցիները արծի՞ւ են որ մինչեւ հոս պիտի թռին։

—Պատերազմիկները խոհեմ են, պատասխանեց Իլմէնը, պիտի սպասեն անշուշտ որ իմ եղբայրներուս ուսեսները սպառեն։

Տոն Թատէօ հնդիկին այս արդարացի պատճառաբանութեանս վրայ ոչինչ գտաւ պատասխանելու։

—Սակայն չենք կրնար այսպէս մընալ, ըսաւ երիտասարդը։ Կ'ընդունիմ որ իրաւունք ունիք, այն ատեն անժխտելի է որ քանի մը օրուան մէջ, այս սատանաներուն ձեռքը պիտի իյնանք։

—Այո, յարեց Բիւռիմէլլա։

—Կը խոստովանիմ, յարեց կոմը, թէ այս հեռանկարը չցացուցիչ բան մը չունի մեզի համար։ Այնքան դէշ դիրք մը չը կայ ուրկէ չկրնանք քաջութեամբ և ճարպիկութեամբ ելնել։

—Եղբայրս միջոց մը ունի՞, հարցուց Իլմէնը։

—Այո, բայց չեմ գիտեր թէ աղէկ է, ամէն պարագայի մէջ ահաւոր է։ Երկու ժամէն գիշեր պիտի ըլլայ, թող աղուոր մը մնթնայ, յետոյ, երբ համոզուինք որ հնդիկները քնանալու գացած են, լուիկ մնջիկ մեկնինք հոսկէ։

—Հնդիկները չեն քնանար ըսաւ Բիւռիմէլլա պաղարիւնութեամբ։

—Վա՛յ ուրեմն, պոռաց կոմը, եթէ պէտք ըլլայ պիտի անցնինք իրենց դիակներուն վրայէն, և պիտի խուսափինք։

Եթէ Վալանթէն կարենար տեսնել այս վայրկենին իր կախնեղբայրը, երջանիկ եղած պիտի ըլլար, տեսնելով որ առաջին անգամուան համար կը փայլէր իր մէջ եռանդը, պատճառն այն է որ Լուի սիրահար էր, կուզէր վերստին տեսնել այն զոր կը սիրէր, և քանի որ սէրը յատկութիւնը ունէր հրաշքներ գործելու։

—Բայց, յարեց տոն Թատէօ, այս ծրագիրը ինծի յաջողութեան կարծիքներ գուշակել չի տար։ Կը խորհիմ որ դէպի կէս գիշեր պիտի փորձենք զանի գործադրութեան դնել, եթէ ի դերեւ ելնենք, միշտ հոս պիտի կրնանք ապաստանիլ։

—Լաւ, պատասխանեց Բիւռիմէլլա, եղբայրներուս փոխադրը պիտի ընեմ։

Գօսան չէր խառնուած վիճաբանութեան։ Գետինը, հողին վրայ նստած ու կռնակը կրթնցուցած ժայռի մը, կը ծխէր Հնդիկի մը բոլոր մեկնութիւնով, որուն հանգիստը ոչ մէկ զբաղումի մը կը վրդովէ։

Առօքանցիները ընդհանրապէս ասանկ են, գործելու վայրկեանը անցած անօգուտ կը դտնան իրենց կարողութիւններուն դիմել, և կուզեն զանոնք պահել պէտք եղած ատենը դրծածելու համար, և հանգստաբար կ'ուզեն առանց խորհելու ապագային վրայ, որպէս զի յաջողութեան մը կամ ձախողութեան մը պատասխանատուութիւնը չծանրանայ իրենց վրայ։ Այս պարագային ընդհակառակը ծայրայեղ արթնութիւն մը ունին։

Վալտեվիաէ մեկնելէն ի վեր, չորս մարդիկը ատեն չէին ունեցած ուսելու, աշխորժակը կ'սկսէր լրջիլ գիրենք նեղել, որոշեցին օգուտ քաղել հանգստութենէն զոր իրենց հակառակորդները կը թողուին իրենց անսթութիւնը յաղեցնելու համար։

Ճաշի պարտաւորութիւնները երկար չի տեւեցին, որովհետեւ ապահով չէին թէ հնդիկները իրենց դիրքին վրայ տեղեկութիւն ունին, և ամէն պարագայի մէջ նախընտրելի էր զանոնք տարակոյսի տակ ձգել, կարծել տալով անոնց թէ քաշուած են իրենք, կռիւ չի վառեցին։ Ճաշը համեստ բայց զուարթ անցաւ։

(Շարունակելի)

Ի Լ Ա Ն

Տէր Ալիէէաէ, Պալբք Բազարբաշա, Սինկէրճիլէր ճատէսինատ միւճէտատէն ինչա վէ իքմալ օլունան նէվէնիր Խանէրնին ճատատէյէ մարուզ իքի տիւքեանը իլէ տախիլէն շամիլ պուլունտուղը պիտիւմէ օտալար վէ մալազալար իճարէ վէրիլմէքսէ իտուլիկնէն թալիպ օլանլարին խանը մէկզիբ օտտալաշբրնա միւրաճաաթ իլլէմէլերի իլան օլունուր։

Տէր եւ Տ՚Տ՚ Ղ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՇՏԷՐԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150 030 616 ՖՐԱՆՔ — Վ. ՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440.000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով. — (միւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՒԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չաբաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԻԿ ՖՐԱՆԿՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐ Է՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս.— ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱՆԵԱՆ

Պոլիս Դաքքրնրօղլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Մերքէֆիտէ քեան (Էճզախանէի Թիւրքիէ) եէվմը քիւչատնտան պէրի կէօսթէրտիյի ինթիզամ վէ տրգաթատան վէ իհզար օլունան քեագիֆէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը չէրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլերինէ նիւմունէի իմթիսալ օլմագ չէրէֆինի իպրազ իթմիշ տիր. պու տրգաթի վէ իհթիմամա մուռաղամ օլան թէհարէթի վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլերճէ ասլը նազարը էհէմմիյէթէ ալընմագ մէվատտան պաշլըճասը տրը. մամինին միւսէլլէմի վէ տէվաիրը բէամիյէնին տախի մուսատտագ օլտցէրը իւզրէ պուրատտա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսիսէն պէքլէնիլէլ շու խրտէմաթը միւթահսէնէյէ պիր իլավէի ինսանլիյէթքեարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսինէն շիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիլճիւմլէ զուէֆայի խասթէկեան մէճմանէն թէտավի իթտիրիմէք վէ մուալէճաթը լազըմէ տախի քէզա պիլա իւճրէթի իթա իտիլմէք կիպի իսթիյար օլընան ֆէտատքեարլըգլար նազարը տրգաթա ալընմագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին իսթիհսալը մէնֆաաթտան զիյատ հէմճինանէ խրտէմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինանմայէթբերվէրի իւզրինէ թէէսիս իտիլմիշ օլուղը ատրհալ թայլին իտէրիյթէ շու թատատ օլընան հիմմաթը մասրուֆէտէն նայի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէտագրատ գաթի տէրէճաթ իտէրէք, պու կինքի մէրթէպէի իհրաղ էյլէմիշ վէ պու եիւզատէն ատ էրպապը միւրաճաաթըն մէհմանիլէթ վէ էմնիյէթինի վէ աթըպպանըն տախի խօշնուտսինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէղքիր էճզախանէտ քեագֆէի իլէ վէ էմրազտա քէսպը ինթիսապ թամ էյլէմիշ մէյտանը աթըպպա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէտ հազրը պուլունաքգլարը կիպի զիւքիր ու իւնատ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլէր մէվճուտ տրը. էճզախանէտ պուլընան ալէթ վէ էտվաթը ֆէնէնիյէթինին միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանտ տէնիլմէյէ չայան օլան (թահրիլսանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն էվրօբատա ազգուզ սէնի թահրիլ իթթիրիլտիքտէն ոնրա իլգ տէֆա օլարագ քիմիակիր աթբէսմասրնը իրազ իլէ չէրիմիզէ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը թրպիի Շահանէ քիմիակիր մուալիմէրինտէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր. մումայիլէյին ֆէնընը թահրիլտէքի իգթիտարը պուրատա նասը մալիւմ իսէ, էվրօբաճատա օ տէրէճէ մարուճ տրը, մումայիլէյի պէալնը ինանատա միւհթաճը թահրիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիթթահրիլ աթըպպատա իհզար վի պինայէն ալէյհ աթըպպայի մումայիլէյհիմին իշլէրինի պիր գաթ տահա թէտրիլ իթմիքտէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մատէնի նէպպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլէտ թահրիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՆԱԳԵՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէք հարսնիքներնուդ փայը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մօտերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ վճառատունը, ուր բացի պատրաստ զանուած մոմերէ կը գտնուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի ոճան գիներով։ Կը գտնուի նախ հոն հարսի կիրլանտ, քողք, քողքի սնուցուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փեսուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Չամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանքօ խանի տակ, թիւ 86

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

Կ.ՅՍ. ՔԱԳ. ՍՈՒԱՆԶՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հանքօրլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԵՐԱՏՅԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. —

35 տարեկան մէկը օր կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ԻՔԻՆՃԻ ՖԸՐԳԱ ՎԷ ԻՔԻՆՃԻ ՕՐՏՈՒԻ ՀԻՄԱՑՈՒՆ ՄԻԹԷԱՀՀԻՏԻ

ՖԷՍ ՎԷ ՁՈՒԴԱ ԹԻՇՃԱՐԸ՝ ՍԱԼՏ ՊԷՆ ՁԻՕՎԱՐԻ

Օթուզ եէտի սէնէտէն պէրու սարմագտա օլուղըմ ֆէպէրին նէֆասէթի սայէսինտէ նարի օլուղըմ հիւսնը թէվվէճիւէ իսթիրարէն պիր սէնէտէն պէրու էնալիի քիրամա տիկէր պիր իրամէթ եանի զաեէթ սաղլամ վէ նէֆիս չուգա, շաեագ գումաղ թիճարէթիէ պաշլամըշ վէ պունա սէնէ տիր ալէմը թիճարէթատ իտինտիկիմ թէճրիւպէ վէ հիշ պիր վագթ էլտէն պրագմասղըմ իսթիգամէթ սայէսինտէ ազ միւտաէթ զարքնտա չուխարըզը պիր հալը միւքէմմէլիյէթէ իյսալ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլաուս. սրրի պու խուսուս իլէն Մէրճանա կիւմիւշ օղլու խանընտա թէէսիս իլէտիկիմ մաղազալարտա մէմալիքը Օսմանիյէնին հէր թարաֆընա եարար էյի ֆասսէ, գազեր, գասթր, շաեագ, գօրտանէ վէ չուխալար պուլունարմագտա վէ րէգապէթ գապուլ իթմէզ տէրէճէսէ միւքէտիլ վէ մագթու ֆիթալրա թօրտան ֆիրուխտ իյլէմէքճէյիմ։

Պիլխասսա Ֆրանսատան ճէպ էյլէտիկիմ սան մտտա գօսթիւմիք, բալթօլզ, բանթօլնըգ, լասթիֆթին, չուպուբ վէ պիրիճի Լուի չուխա վէ ասքէրի էլպիսէլէրէ մախսուս Թրիգօլորը բէրաքէնտէ օլարագ զայէթ ուճուզ վէ եէնէ մագթու ֆիթալա սարմագտաղմ. միւրաճաաթ իսէճէք զէվտթը քիրմանն հիլ պատանմայաճաղընը, հէր հալտէ մէմնուն գալաճաղընը սուրէթը գաթիյէտ թէէմին էյլէրիմ։

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՅՆԷՆ ԳԱՐԱԾԸ ՄԱԽՍՈՒՍՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՍՏ

1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԾԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարըն մէճմուի	ֆնկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Սուլթան Համամ, Գէնբրէճ օղլու խան Ն՝ 43։

Թարրալարտա իշկիլէր վէ միւթէպէր ճէնթէլէր արանըմագտա տրը ԻՍԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ամման գումանիալարըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալէ Ռէսիթըրընի 125 % տիր։ Իսկ եթէ պու հագիգաթ Ռէսիթըրն բագիպլէրինէ թէֆէվվիւգ էթմիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տրը։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԷԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՑԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ատ մէրի իւլ էրատ էօմիւր սիկուրթատը պէտէլի ֆրդ.		19,534,276
» » եանկէն » » »		460,267,203
» » բրիմի »		1,433,965

Էմիր Խէլիլի վէ չօճուգլար իչին միւթէտիլ չէրտիթ իլէ սիկուրթա ատ իտէր

Եանկէն էտրը հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ատ իտէր։

Նէֆիսի էտրտրէն էտրը մալ, եվրադէ նագաթէ վէ վարար սիկուրթատրը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896ատ 18½%, 1897ատ 18%, 1898ատ 18%, 1899ատ 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրը՝ (Տէրտատէթատ Դրէսի Լրոնէ, Լոնտրատա Անկլօ Աւոթրիան Պանգ, Օսթրատա Պանգ Նասիոնալ Պէլլիկար։

Թարրալար իշիւն միւսատա վէ միւթէպէր քէֆալէթի ճէնթէլէր արանըլըյոր ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Թահթապրուն խան, Պանք Օթթոման գարշուսընտա

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՃԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՀԱՍԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատեն որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքներ, դերձակներ ու կօշկակարներ լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքնաղագրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէ դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՒԹԱՐ՝ Զարէզ պոյ թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշան նաեւ դրոշմ ունի։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ա. ՍԸՎԱՃԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Բերա, Մեծ Փողոց, Աղա Ճամի, Լիւքսենպուրկ Գաֆէի մոտ, թիւ 124

ԱԿՌԱՑԻ ԵՒ ԼԻՆՏԻ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Փրտած ակռաները անմիջապէս և առանց ցաւի կը հանէ և ի հարկին հաստատապէս կը լցնէ։

ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ դրութեամբ ոսկիի, քառչուի և վրանիի վրայ ճարտարուր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը շինէ, բնականին յար և նման անմրցելի առաւելութիւններով օժտուած։

Վերջապէս բերնի և ակռայի վերաբերեալ ամէն կատարեալ դարման կարելի է գտնել Ա. Սվաճեանի դարմանատան մէջ։

ԴԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՀՐԱՇՏԵԼԻ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2էն 10 (ը. թ.)։

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պանչէ Դաբու, Պին Պիր Զեֆիսին դիմաց

ԱՐԱՄ ԴԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճասլիէ, Տողրամաճը փողոց իր քնակարանը։ Ամէն օր 3—11 դիմաց Պանչէ Դաբու, Պին-Պիր-Զեֆիսին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

Ա Զ Դ

Ղալաթիա, Թօփճիլար-Ճատատ նորօթէանի Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ազդարարել որ տասնուվեց տարիէ ի վեր կը շարունակէ։

Ա. Գործ գտնելու համար թուրքիոյ գաւառներէ և օտար երկրներէ կ'գրիս եկող արհեստաւոր, գործաւոր և ապաստաւոր գաստակարգի ճամբորդները պատսպարել։ Իրենց վիճակին համեմատ, ոնեակ կամ անկողին տալով, և կերակուրներն հոգալով։

Բ. Օր առաջ տեղաւորուելու համար ամէն կարելի դիւրութիւն հայթայթել։

Գ. Անյաջողութեան պատճառաւ, Թուրքիոյ ուրիշ քաղաքները փոխադրուիլ փափաքողներուն օգնակար և կարեւոր տեղեկութիւններ տալ, և ճանապարդութիւններն կամ յետադարձին դիւրացնել։

Այս ամէնը, օթևանի գարձ վարձքով մը, ամիսը 90 դրշ. օրը 5 դրշ։

Վարձակալ-Տնօրէն
Տ. ԼՈՒԹՅԵԱՆ

24—14